

Planbureau Fryslân

DINGtiid · 7 novimber 2026

Migraasje en taal yn Fryslân

Chaïm la Roi

Mei meiwurking fan Mireille Baart en Bernard Boorsma

Opset fan dizze lêzing

1

Hoe feroaret de Fryske befolking?

Groei, fergrizing en migraasje

2

Wat seit de literatuer?

Migraasje en minderheidstalen: ferwachte effekten op it Frysk

3

Sjogge we dat werom yn ús eigen data?

4

Hokker lessen lûke we foar de takomst?

Wat betsjut dat foar belied?

Diel 1

Hoe feroaret de Fryske befolking?

Migraasje en taal yn Fryslân

Fjouwer ûntjouwingen yn de befolking

Lichte groei

Fan rom 660.000 nei hast 690.000 ynwenners yn 2050 (prognoaze)

Foaral troch migraasje

Der ferstjerre mear minsken as dat berne wurde; groei komt fan fêstiging

Fergrizing

It oantal 75-plussers groeit oant 2050 mei rom 60%

Migraasjetrends

8% fan de ynwenners is yn it bûtenlân berne, twa kear safolle as yn 2000

Bron: CBS en Provinsje Fryslân (prognose 2025); bewerking Planbureau Fryslân.

De befolkingsopbou feroaret

Befolkingspiramide Fryslân

De animaasje rint fan 1988 nei de prognoaze foar de kommende desennia.

De ‘búk’ fan de babyboomers skoot omheech; oan de ûnderkant wurdt de piramide smeller.

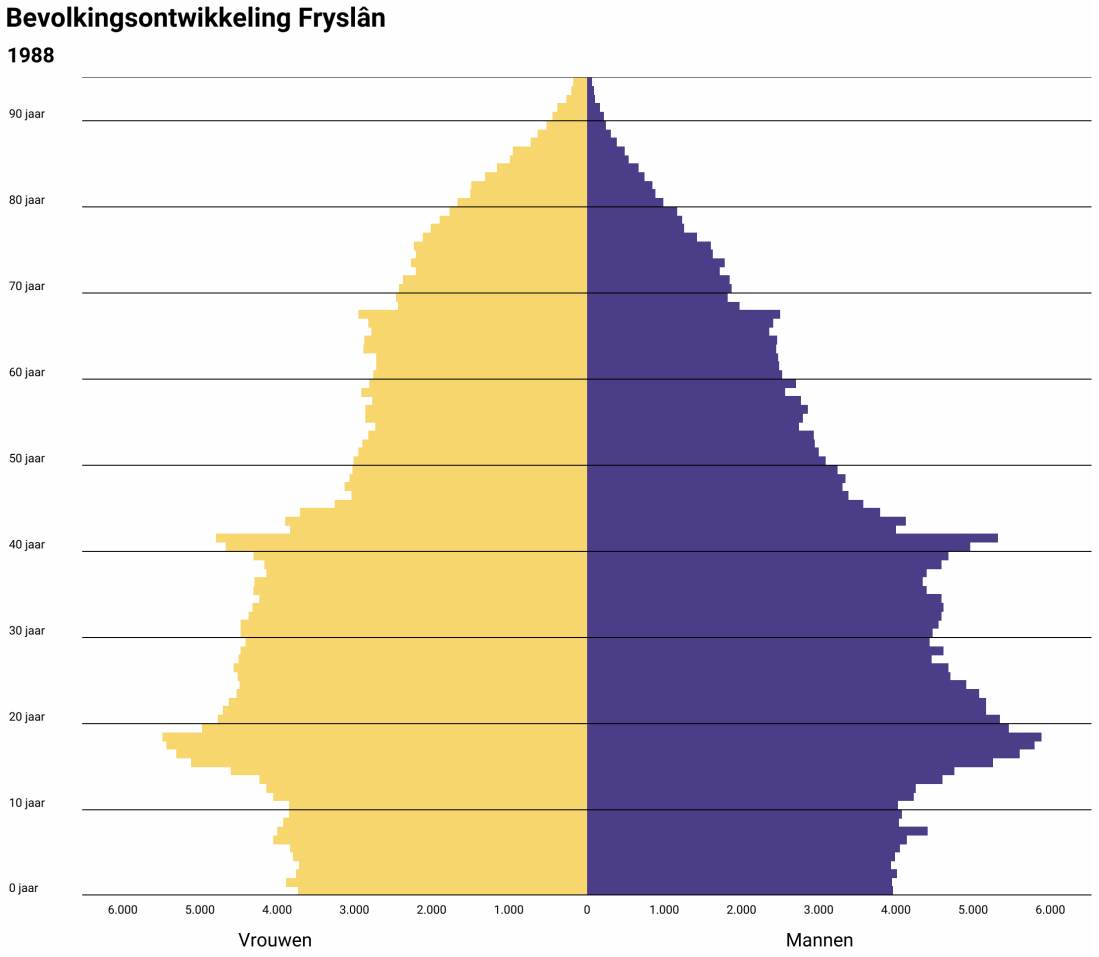

Bron: CBS (2025), Provincie Fryslân (2025), bewerking Planbureau Fryslân

Bron: CBS (2025), Provincie Fryslân (2025); bewerking Planbureau Fryslân

Fergrizing set troch rjochting 2050

Prognoaze befolking Fryslân neffens leeftiid, 2024–2050

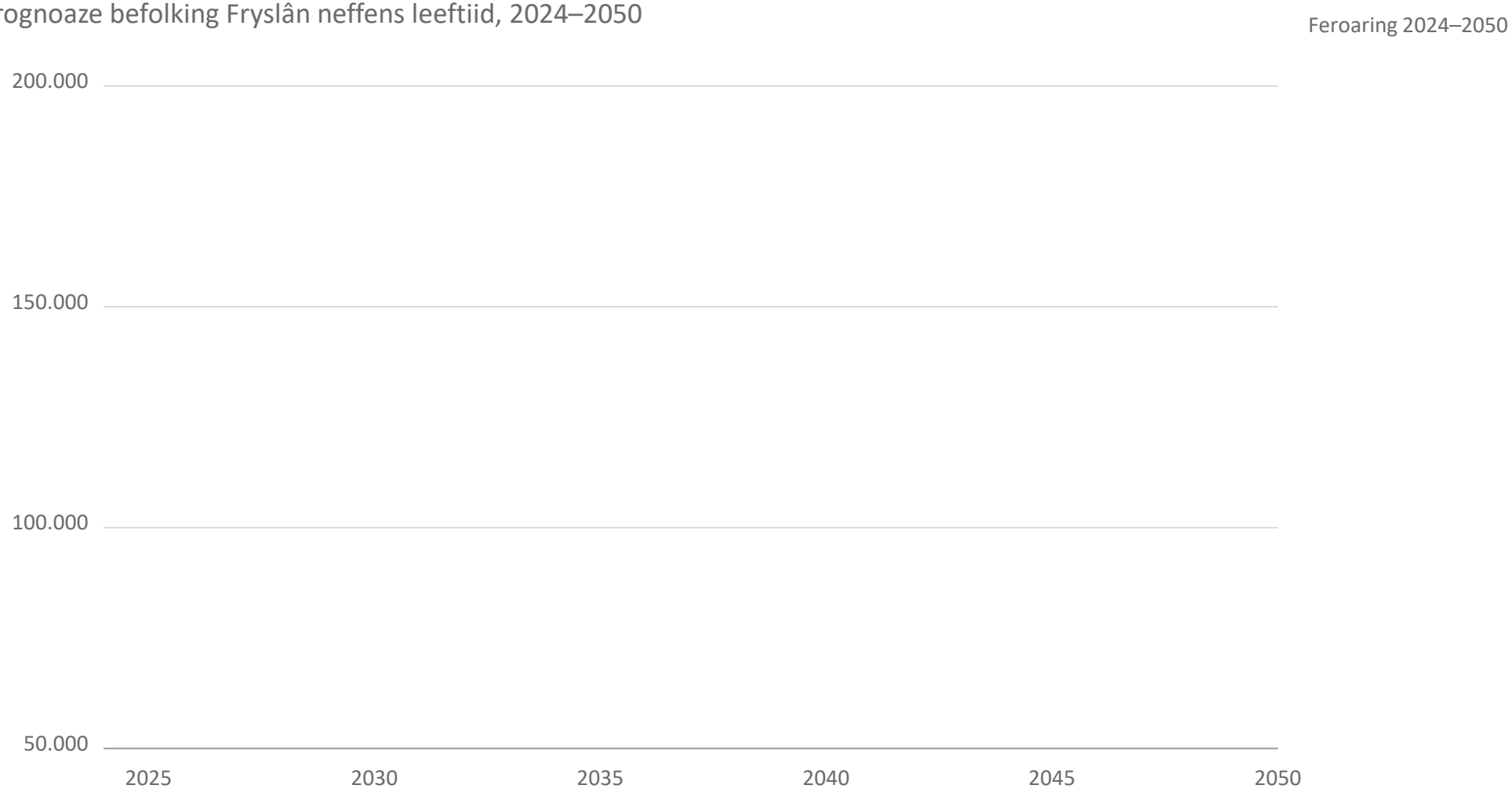

Bron: Provinsje Fryslân, bevolkingsprognose; bewerking Planbureau Fryslân. Waarden afgelezen uit het PBF-dashboard (afgerond).

Mear âlderein, minder jongerein

Prognoaze befolking Fryslân neffens leeftiid, 2024–2050

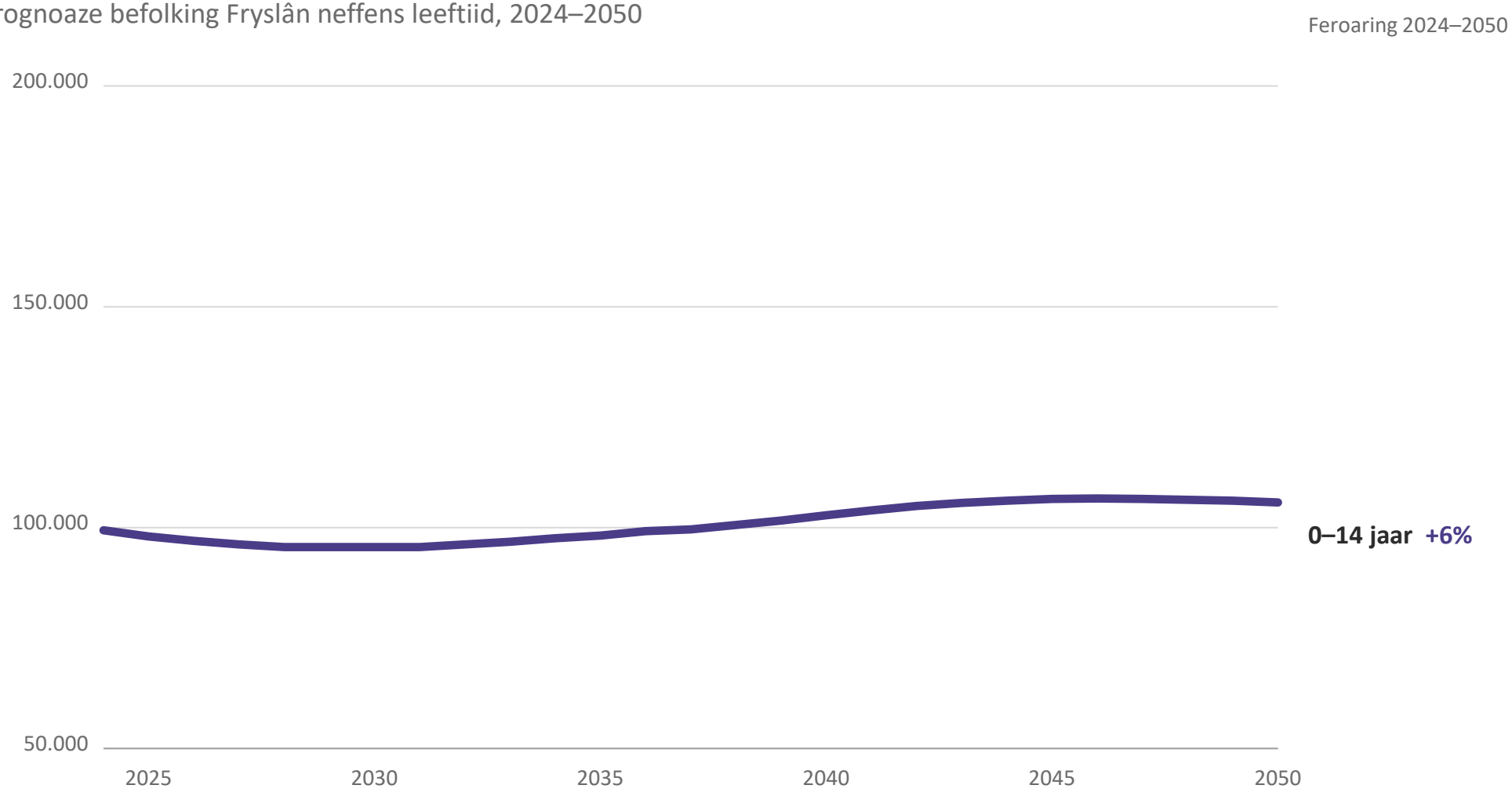

Bron: Provinsje Fryslân, bevolkingsprognose; bewerking Planbureau Fryslân. Waarden afgelezen uit het PBF-dashboard (afgerond).

Mear âlderein, minder jongerein

Prognoaze befolking Fryslân neffens leeftiid, 2024–2050

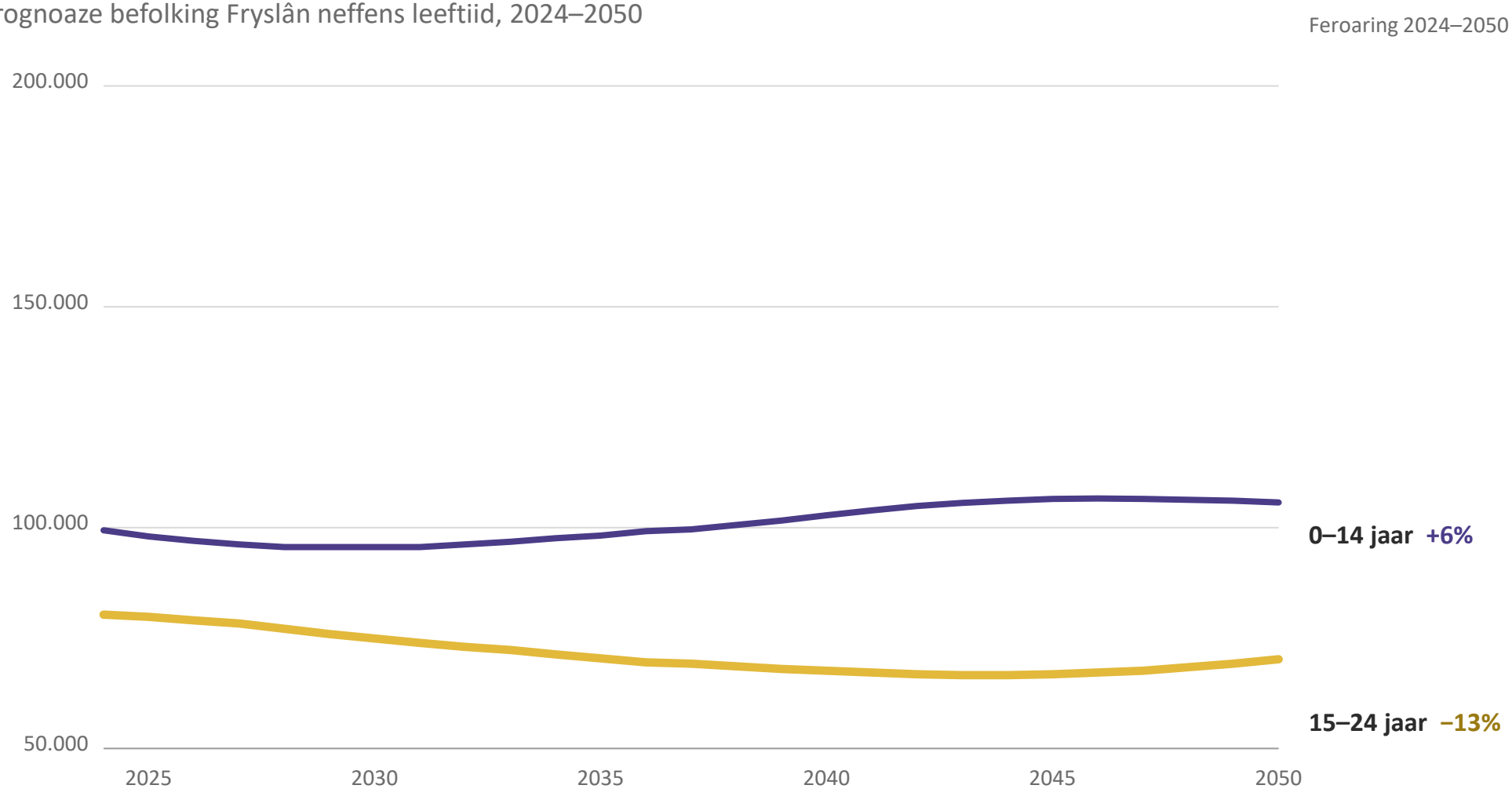

Bron: Provinsje Fryslân, bevolkingsprognose; bewerking Planbureau Fryslân. Waarden afgelezen uit het PBF-dashboard (afgerond).

Mear âlderein, minder jongerein

Prognoaze befolking Fryslân neffens leeftiid, 2024–2050

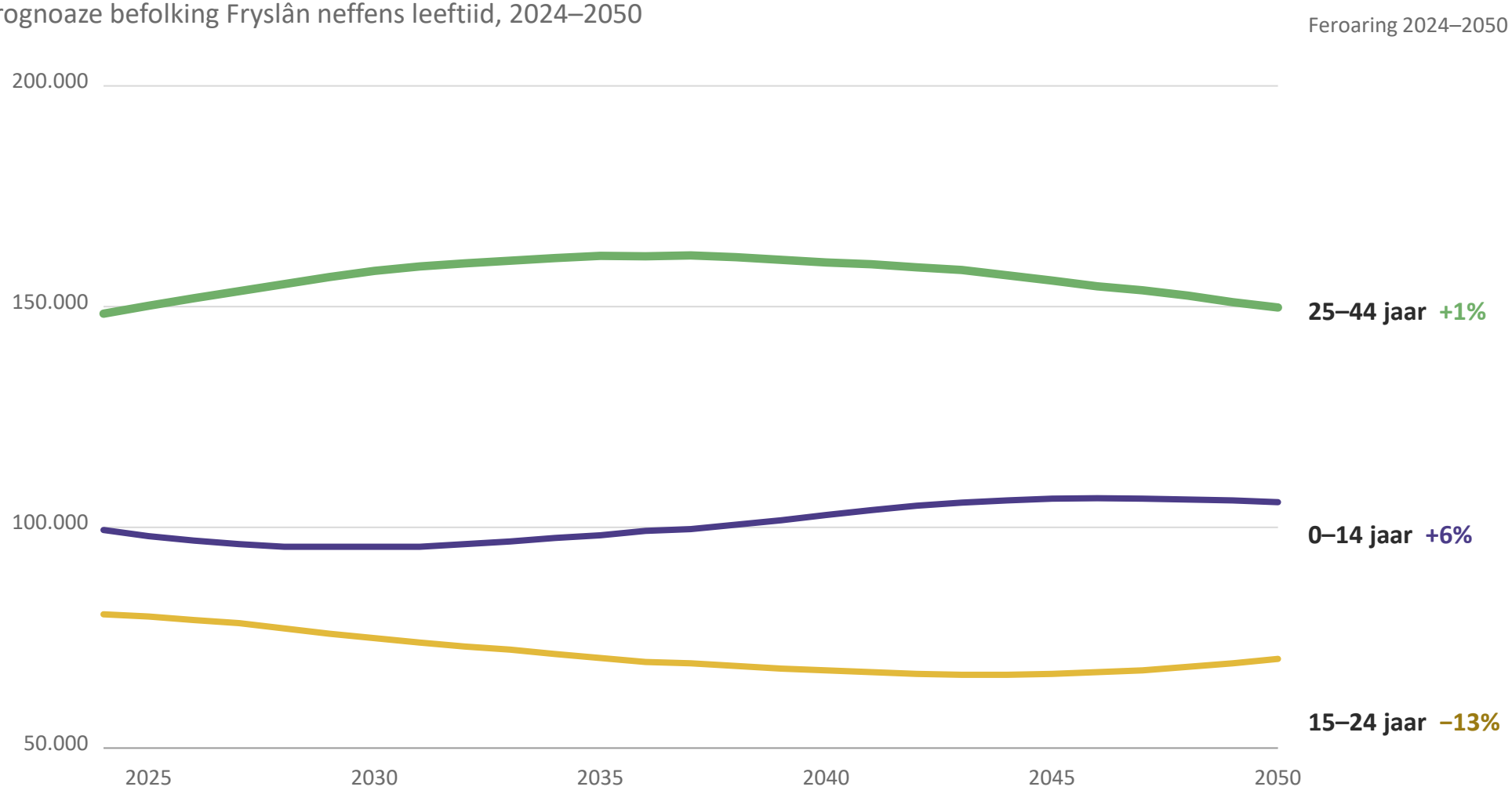

Bron: Provinsje Fryslân, bevolkingsprognose; bewerking Planbureau Fryslân. Waarden afgelezen uit het PBF-dashboard (afgerond).

Mear âlderein, minder jongerein

Prognoaze befolking Fryslân neffens leeftiid, 2024–2050

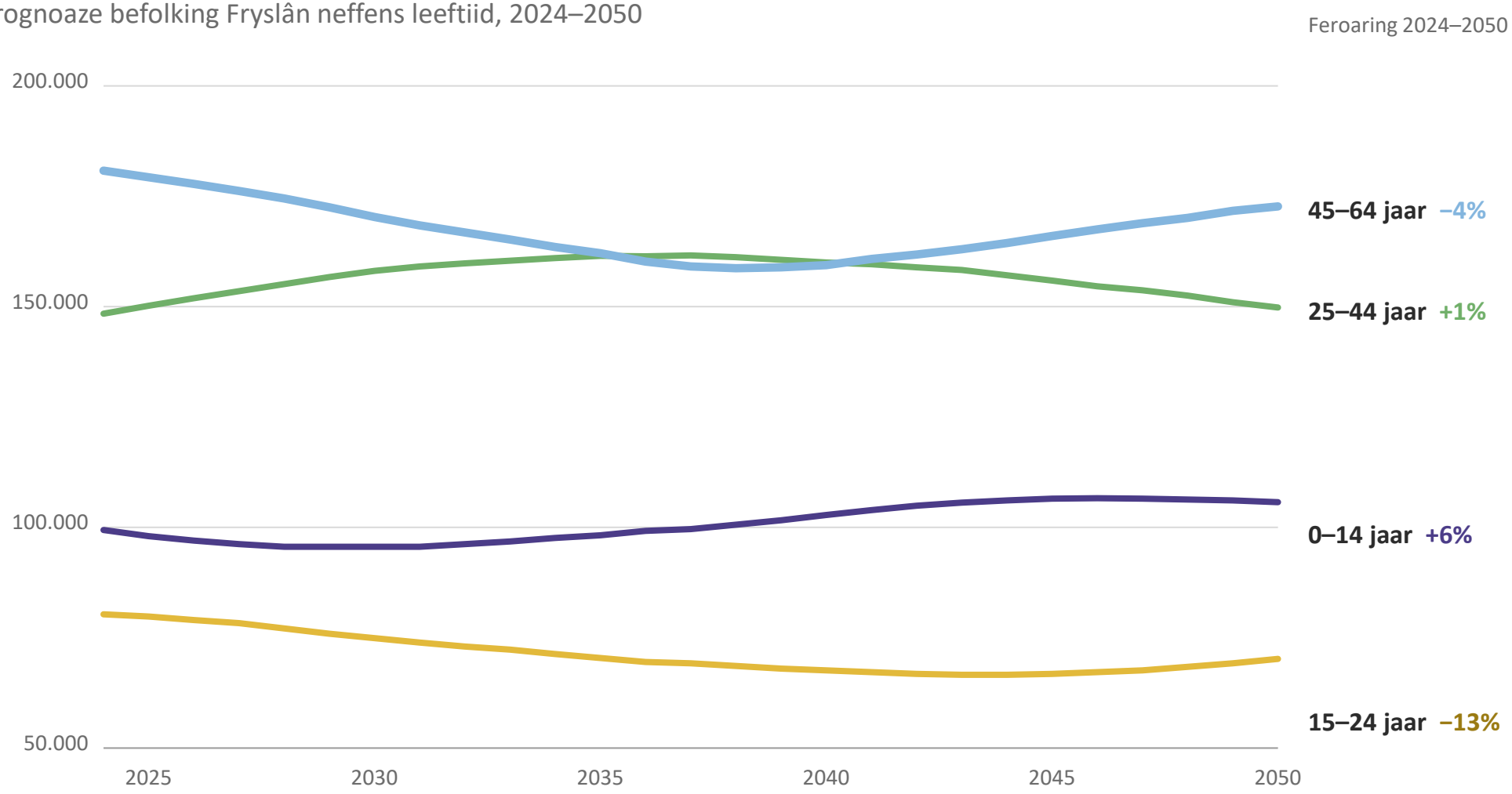

Bron: Provinsje Fryslân, bevolkingsprognose; bewerking Planbureau Fryslân. Waarden afgelezen uit het PBF-dashboard (afgerond).

Mear âlderein, minder jongerein

Prognoaze befolking Fryslân neffens leeftiid, 2024–2050

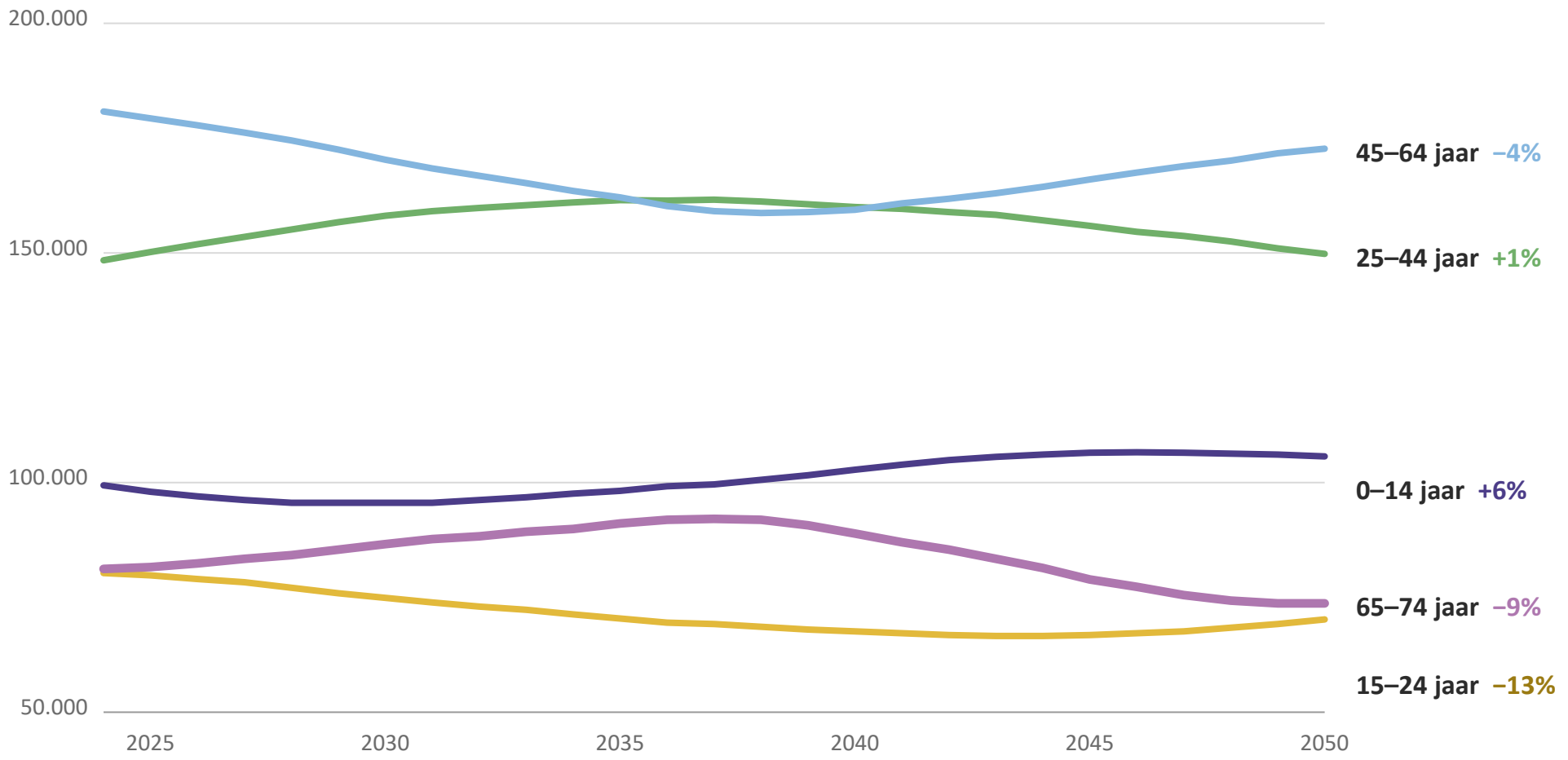

Bron: Provinsje Fryslân, bevolkingsprognose; bewerking Planbureau Fryslân. Waarden afgelezen uit het PBF-dashboard (afgerond).

Mear âlderein, minder jongerein

Prognoaze befolking Fryslân neffens leeftiid, 2024–2050

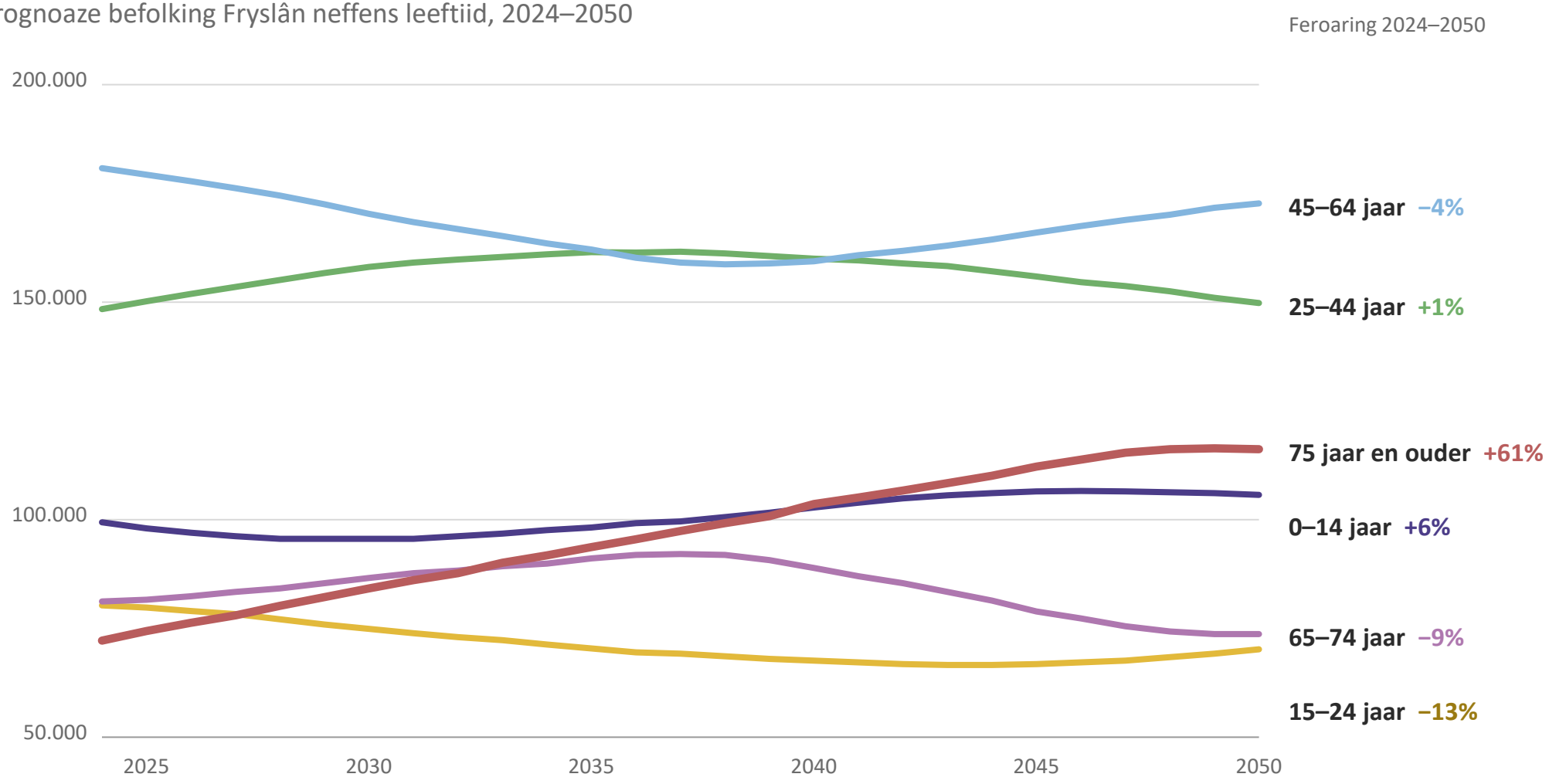

Bron: Provinsje Fryslân, bevolkingsprognose; bewerking Planbureau Fryslân

Groei komt foaral troch migraasje

Sûnt in pear jier ferstjerre der mear minsken as dat berne wurde. De befolking groeit troch it migraasjesaldo.

Geboorte, sterfte, migratiesaldo en bevolkingsontwikkeling Fryslân, 1940–2050 (stippellijn: prognose). Bron: CBS, Provinsje Fryslân.

Groei komt foaral troch migraasje

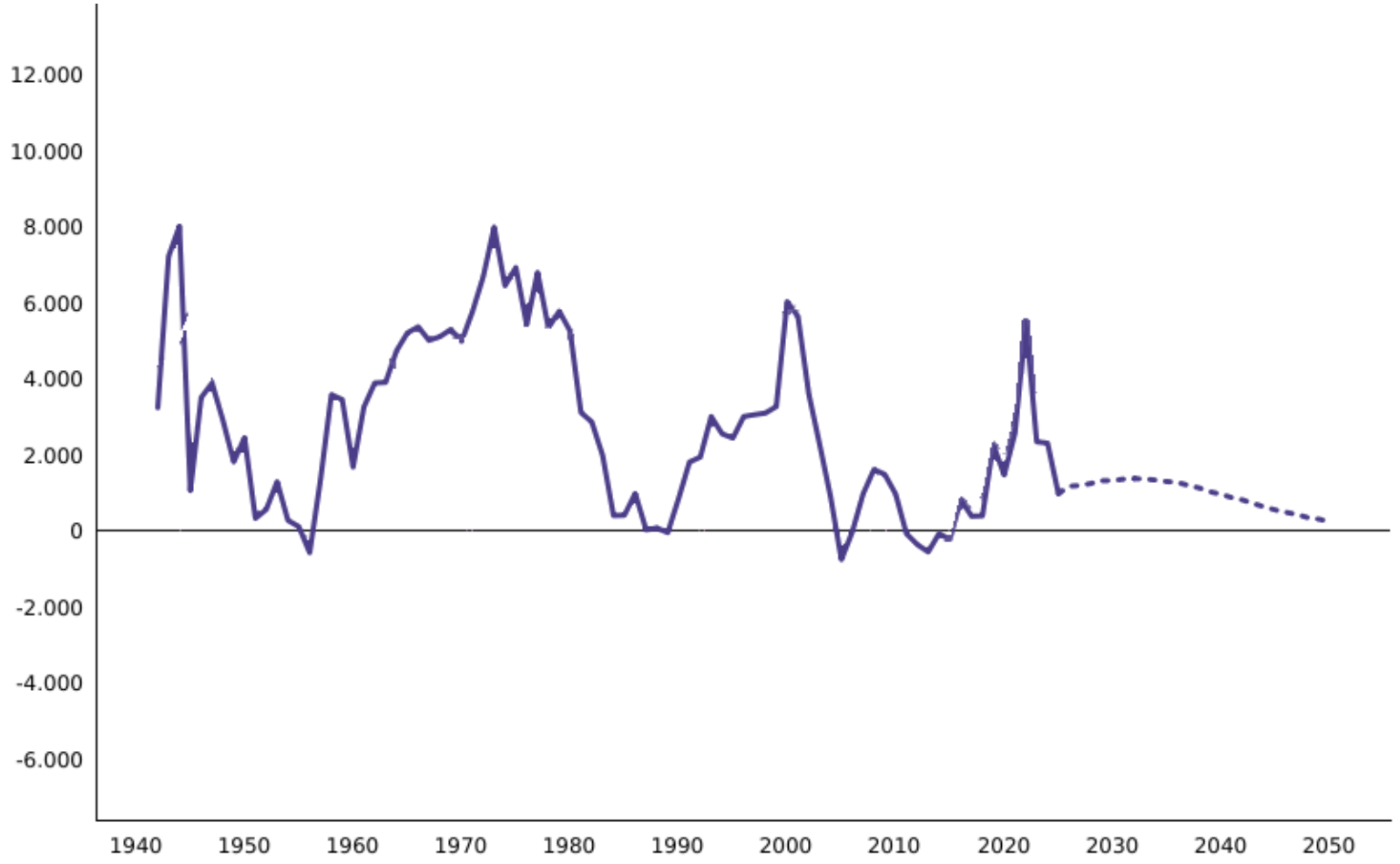

Sûnt in pear jier ferstjerre der mear minsken as dat berne wurde. De befolking groeit troch it migraasjesaldo.

Geboorte, sterfte, migratiesaldo en bevolkingsontwikkeling Fryslân, 1940–2050 (stippellijn: prognose). Bron: CBS, Provinsje Fryslân.

Groei komt foaral troch migraasje

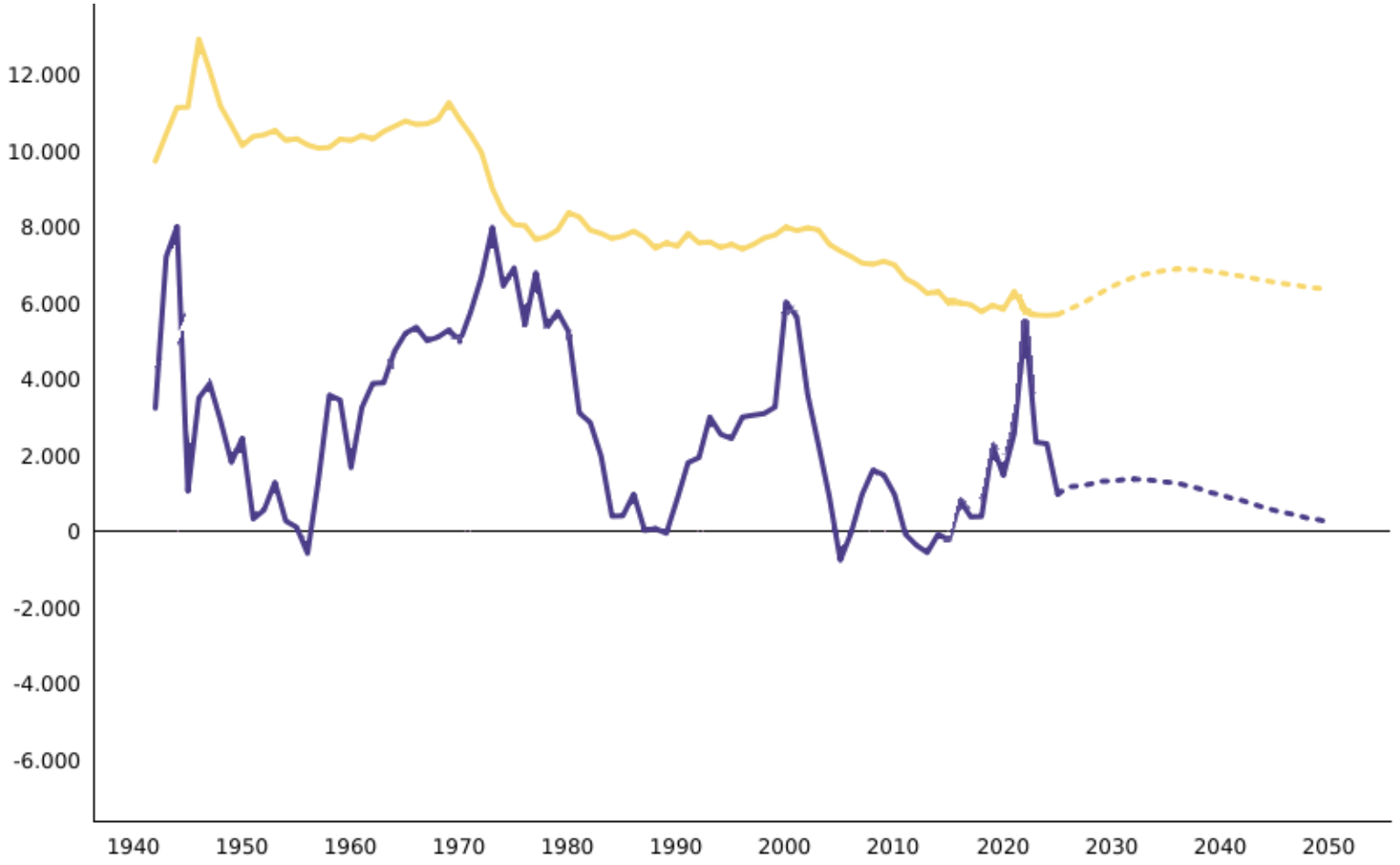

Sûnt in pear jier ferstjerre der mear minsken as dat berne wurde. De befolking groeit troch it migraasjesaldo.
.

Geboorte, sterfte, migratiesaldo en bevolkingsontwikkeling Fryslân, 1940–2050 (stippellijn: prognose). Bron: CBS, Provinsje Fryslân.

Groei komt foaral troch migraasje

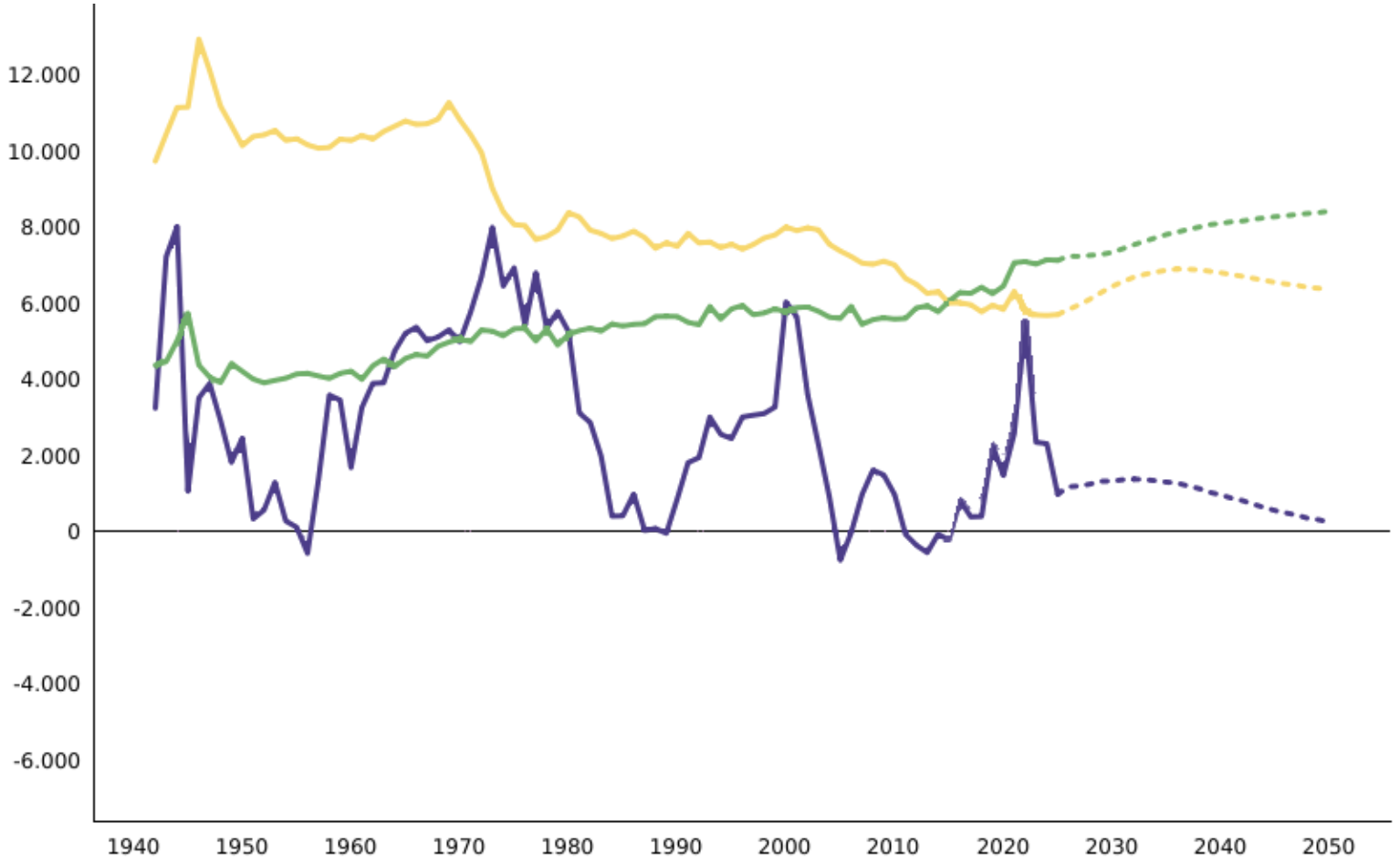

Sûnt in pear jier ferstjerre der mear minsken as dat berne wurde. De befolking groeit troch it migraasjesaldo.

Geboorte, sterfte, migratiesaldo en bevolkingsontwikkeling Fryslân, 1940–2050 (stippellijn: prognose). Bron: CBS, Provinsje Fryslân.

Groei komt foaral troch migraasje

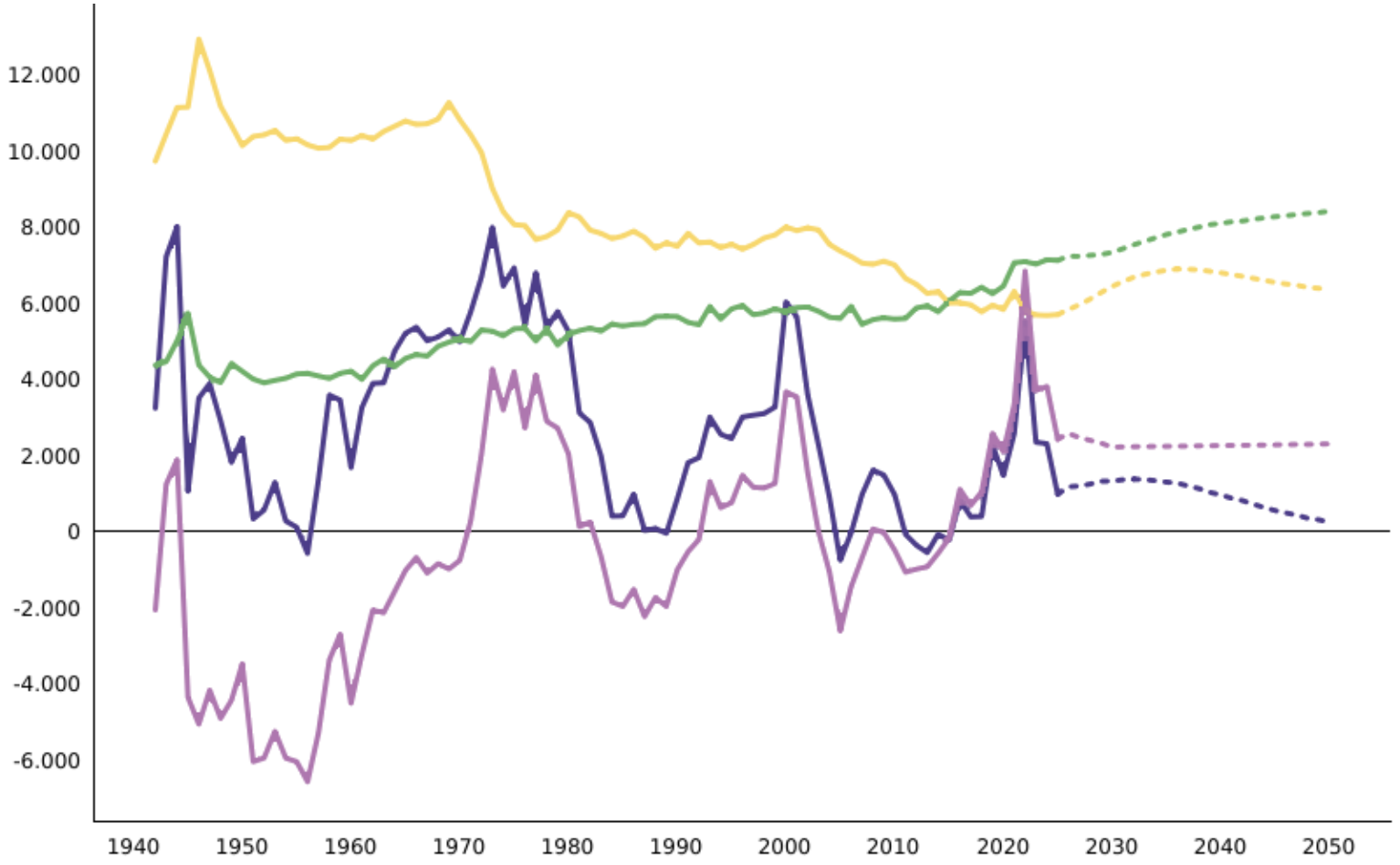

Sûnt in pear jier ferstjerre der mear minsken as dat berne wurde. De befolking groeit troch it migraasjesaldo.

Geboorte, sterfte, migratiesaldo en bevolkingsontwikkeling Fryslân, 1940–2050 (stippellijn: prognose). Bron: CBS, Provinsje Fryslân.

Binnenlânske fersus ynternasjonale migraasje

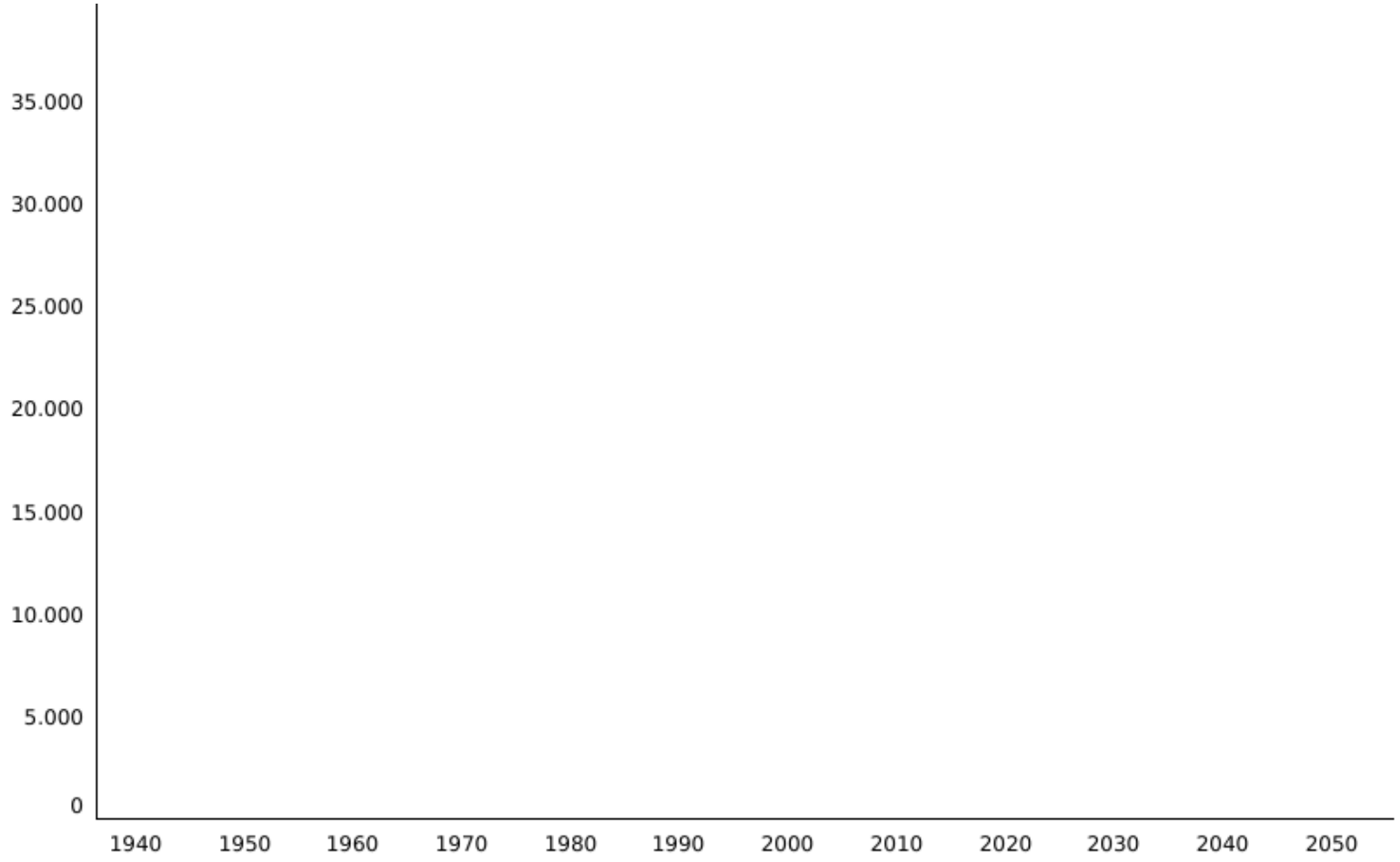

Vestiging, vertrek, immigratie en emigratie Fryslân, 1940–2050 (stippellijn: prognose). Bron: CBS, Provinsje Fryslân.

Binnenlânske fersus ynternasjonale migraasje

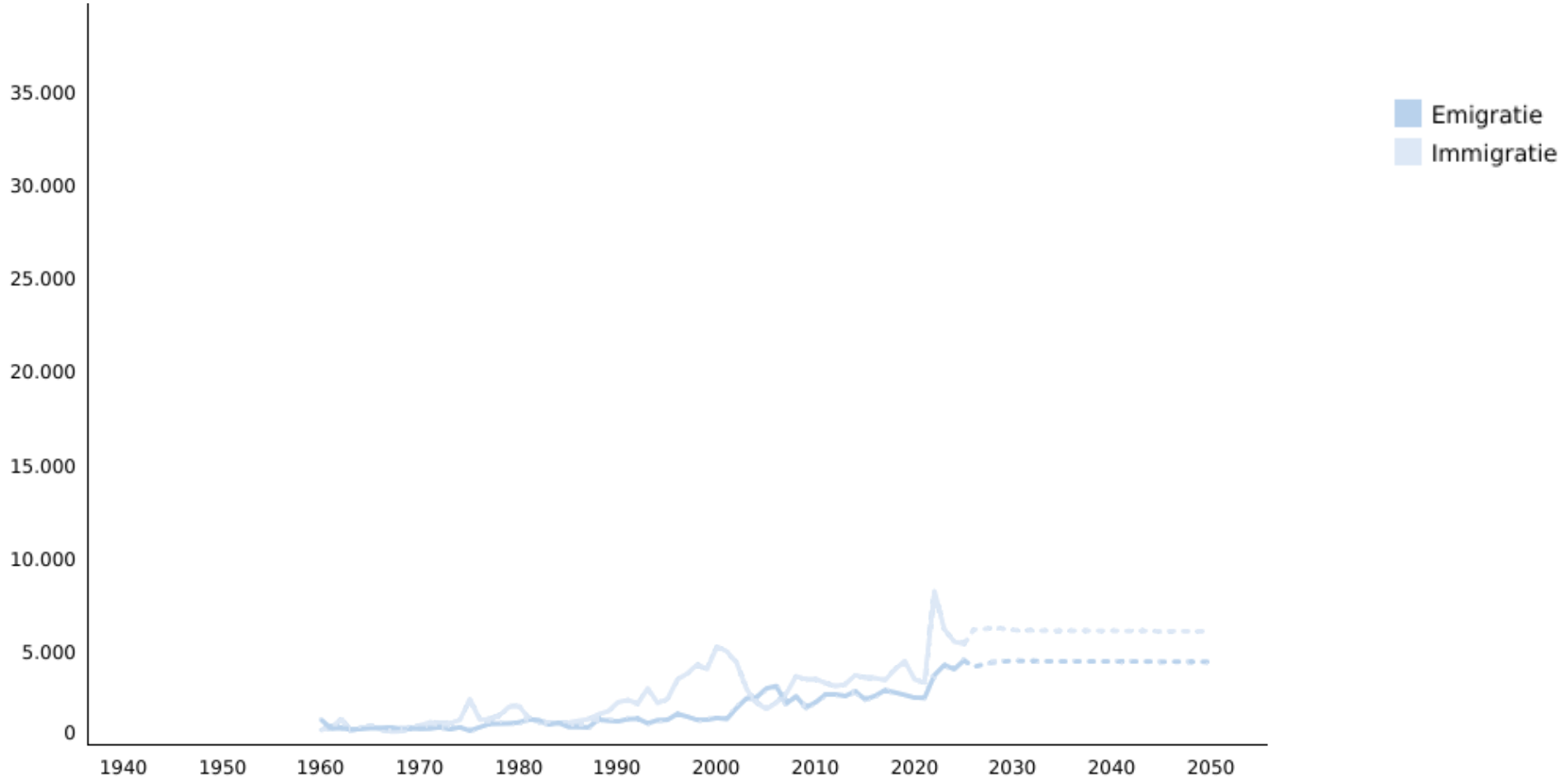

Vestiging, vertrek, immigratie en emigratie Fryslân, 1940–2050 (stippellijn: prognose). Bron: CBS, Provinsje Fryslân.

Binnenlânske fersus ynternasjonale migraasje

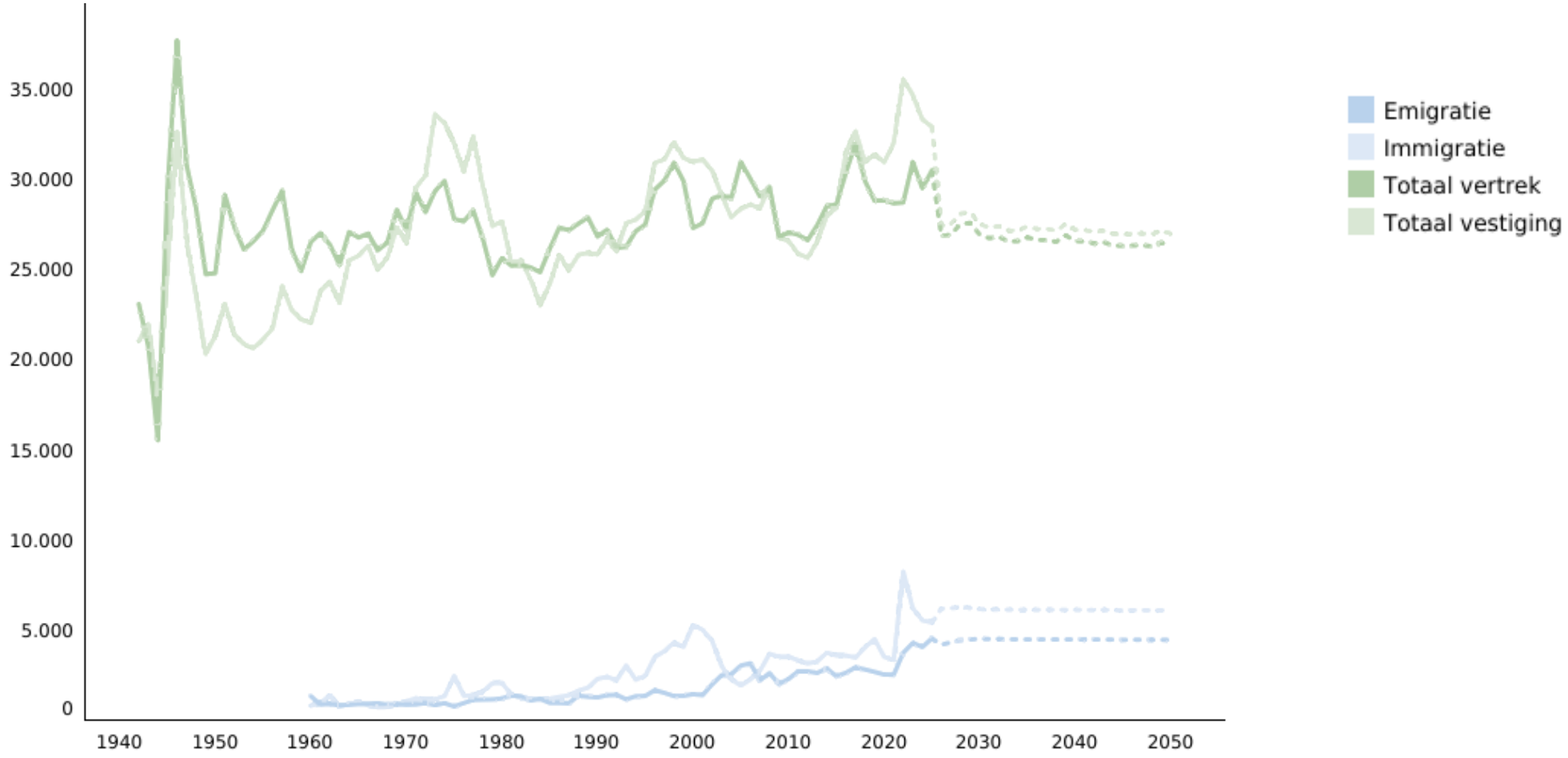

Vestiging, vertrek, immigratie en emigratie Fryslân, 1940–2050 (stippellijn: prognose). Bron: CBS, Provinsje Fryslân.

Hieltyd mear ynwenners binne buten Fryslân berne

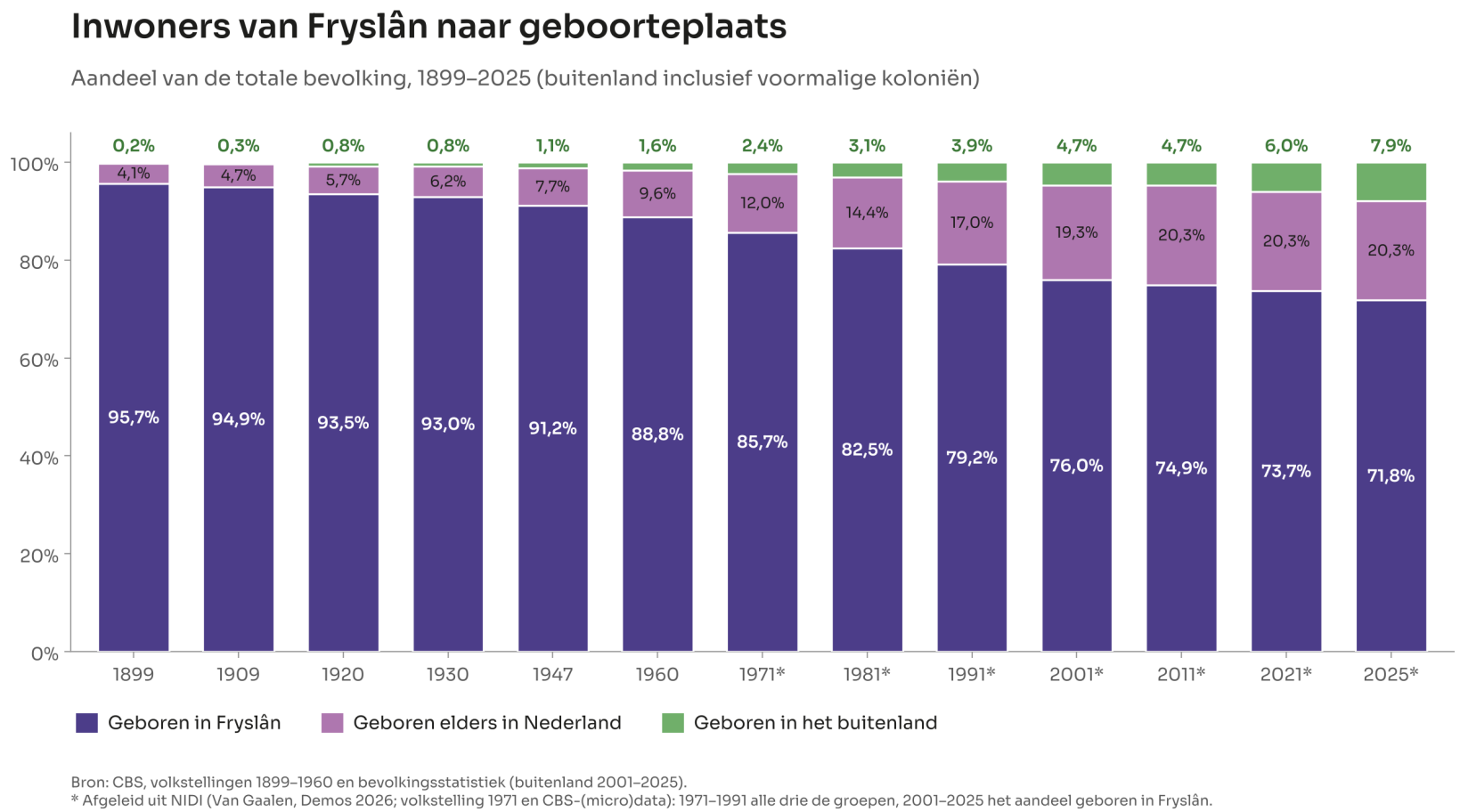

Bron: CBS, volkstellingen 1899–1960 en bevolkingsstatistiek (buitenland 2001–2025).
* Afgeleid uit NIDI (Van Gaalen, Demos 2026; volkstelling 1971 en CBS-(micro)data): 1971–1991 alle drie de groepen, 2001–2025 het aandeel geboren in Fryslân.

Jongerein lûkt fuort, oare leeftiden komme

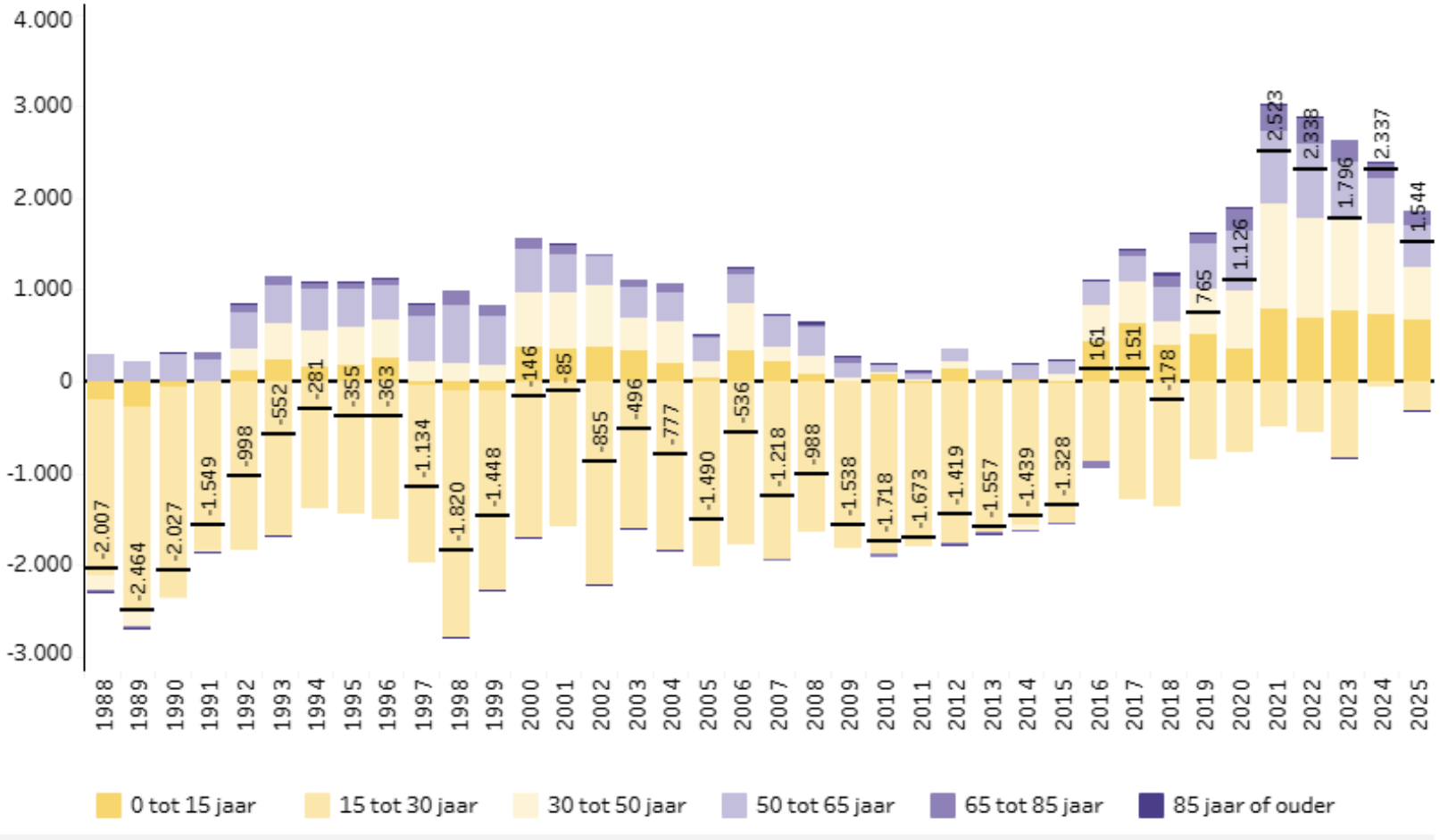

15 tot 30 jaar

Per saldo verlaten elk jaar meer jongeren Fryslân dan er komen.

Andere leeftijden

Sinds 2016 compenseren vestigers van andere leeftijden dit vertrek.

Migratiesaldo Fryslân naar leeftijd, 1988–2025. Bron: CBS; bewerking Planbureau Fryslân.

Diel 2

Wat seit ûndersyk oer migraasje en lytse talen?

Wat betsjut dat foar Fryslân?

Ferwachte effekten fan migraasje op it Frysk neffens de literatuer

Demografy

1

Fergrizing

Op termyn minder memmetaalpraters

2

Minder berten

Minder jonge memmetaalpraters

Nijkommers

3

Nijkommers

Nijkommers út oare provinsjes prate net altyd Frysk

4

Oerskeakelje

Mei nijkommers skeakelje Friezen oer op Nederlânsk

Gesin en wenplak

5

Mingde stellen

Mei in partner fan bûtenôf faker Nederlânsk

8

Stêd en doarp

Jonge gesinnen nei de stêd: bern leare Nederlânsk

Taalferoaring

6

Lienwurden

Mear Nederlânske en Ingelske lienwurden yn it Frysk

7

Utspraak

It aksint fan nije sprekkers feroaret de útspraak

Trije rûtes fan migraasje nei taal

Fitaliteit rêst op demografy, status en ynstitusjonele stipe (Giles); dizze dia folget de demografy.

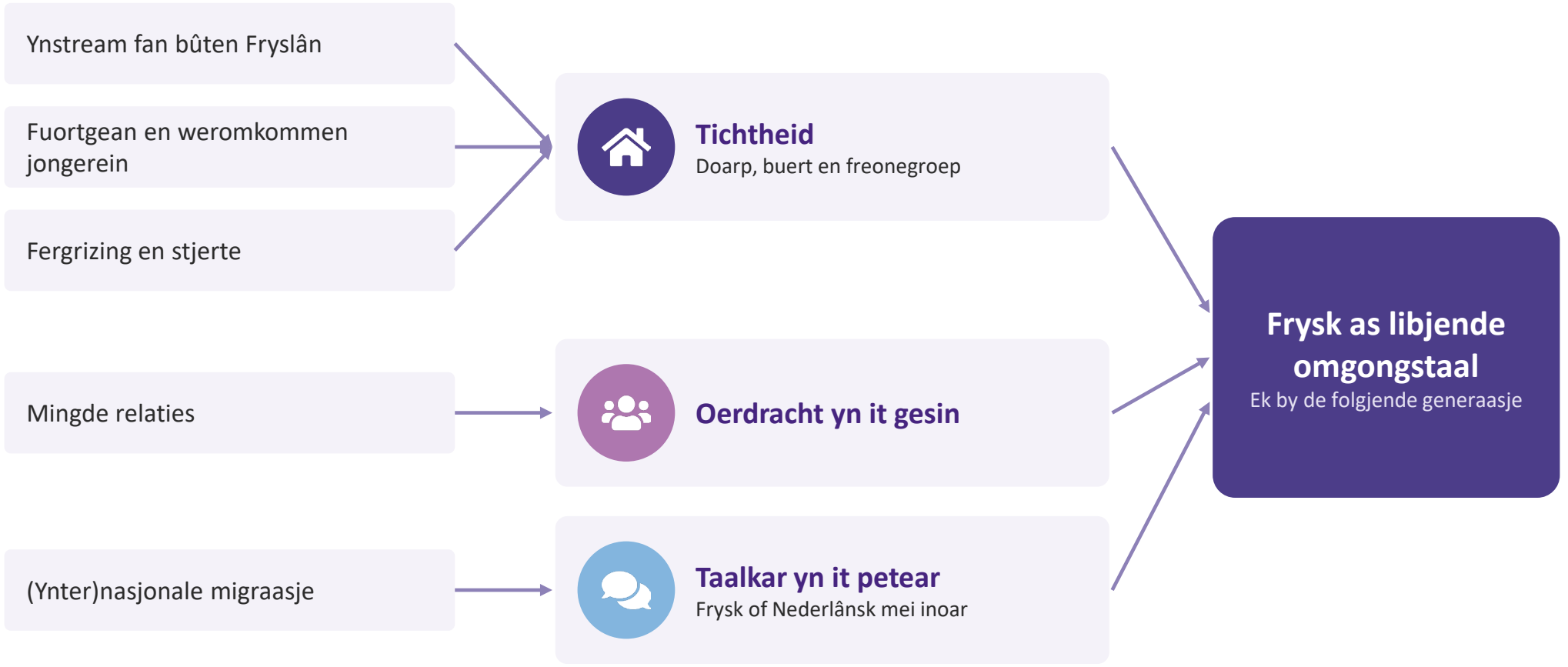

Status en ynstitusjonele stipe fersterkje of ferswakje elke rûte.

Bronnen: Giles, Bourhis & Taylor (1977); Fishman (1991); King, Fogle & Logan-Terry (2008); Pujolar & Gonzàlez (2013); Ó Giollagáin e.a. (2020; 2025).

Diel 3

Sjogge we dat werom yn ús eigen data?

Migraasje en taal yn Fryslân

Data

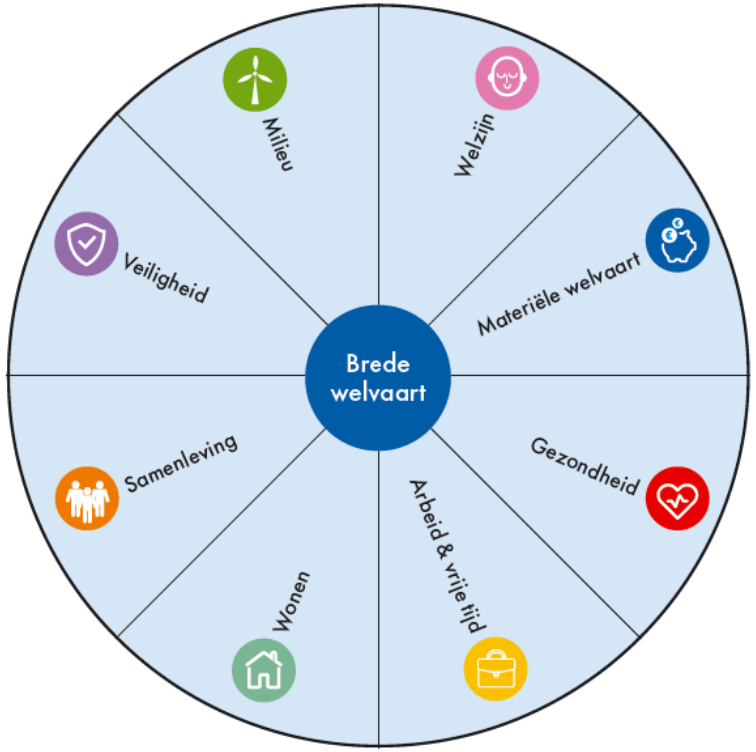

Taalsurvey 2025 van de Fryske Akademy in samenwerking met Planbureau Fryslân; brede welvaart als kader.

Ferstean slagget hast eltsenien, skriuwe net

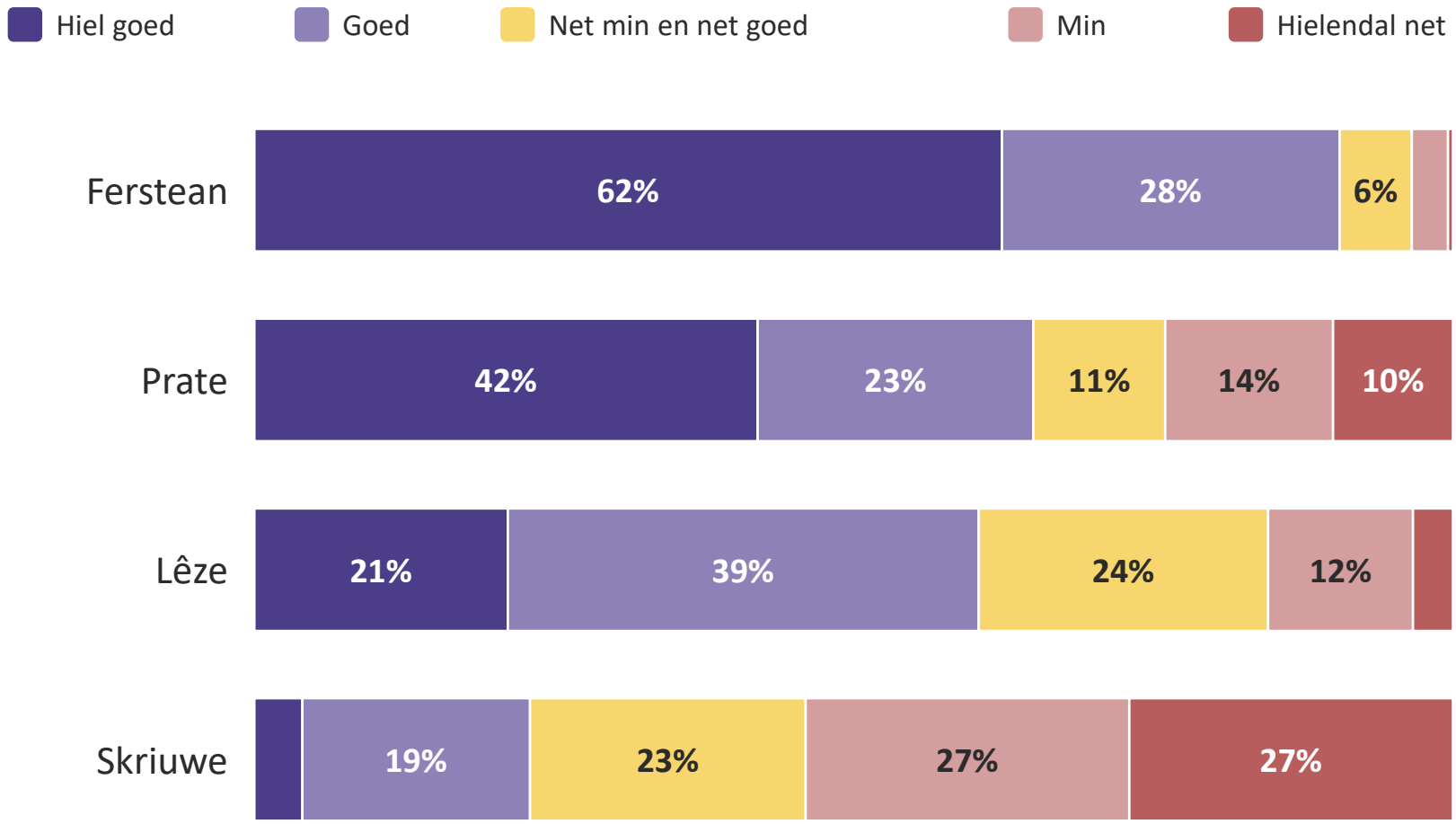

90%

Ferstiet Frysk goed of hiel goed

23%

Skriuwt Frysk goed of hiel goed

Vaardigheid in de Friese taal, inwoners van Fryslân, 2025. Bron: Panel Fryslân.

Hast in kwart praat it maklikst Frysk

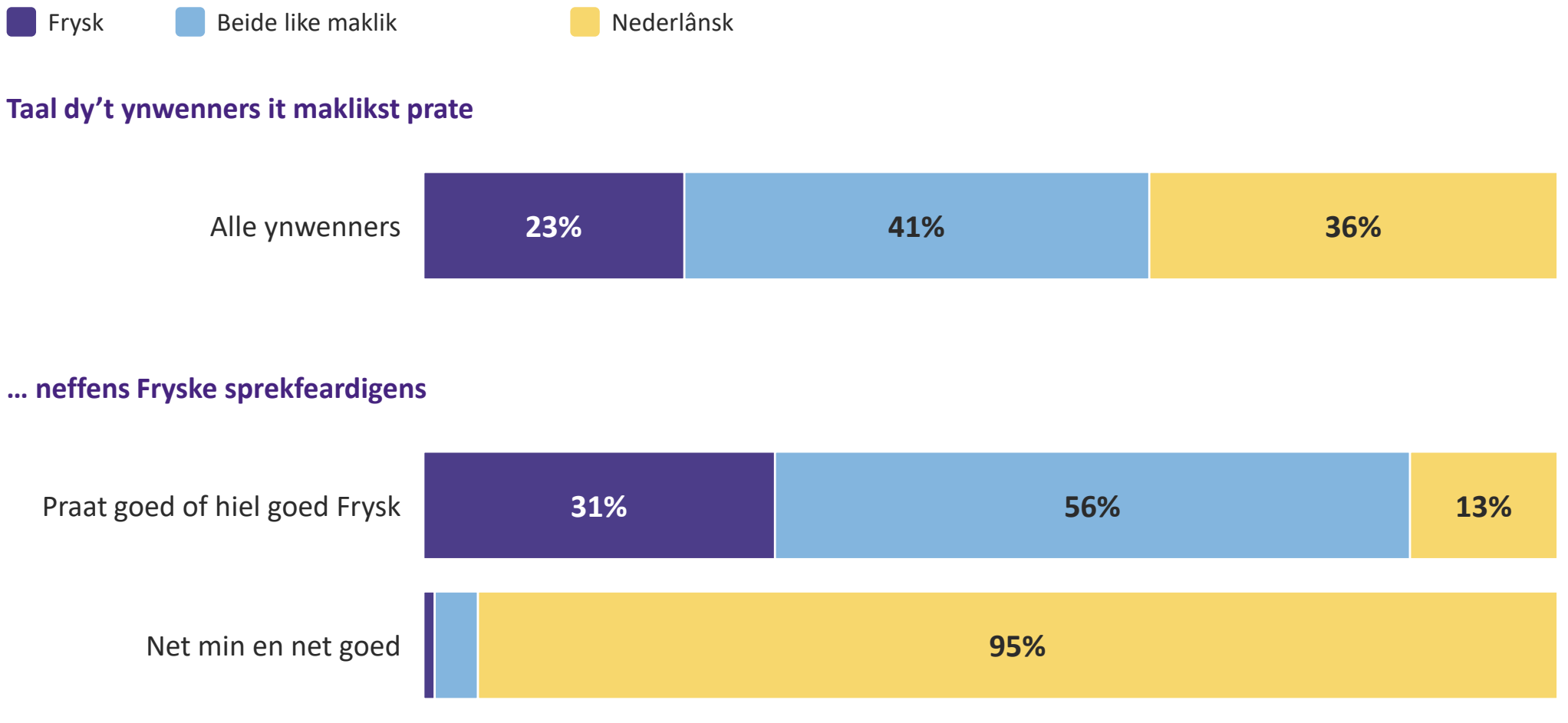

Bron: Panel Fryslân, 2025.

Sjogge we dat werom yn ús eigen data?

Effekt 3: nijkommers út oare provinsjes prate net altyd Frysk

Demografie	Nieuwkomers	Gezin en woonplaats	Taalverandering
1	3	5	6
Vergrijzing	**Nijkommers**	**Gemengde stellen**	**Leenwoorden**
Op termijn minder moedertaalsprekers	Nijkommers út oare provinsjes prate net altyd Frysk	Met een partner van buiten vaker Nederlands	Meer Nederlandse en Engelse leenwoorden in het Fries
2	4	8	7
Minder geboorten	**Overschakelen**	**Stad en dorp**	**Uitspraak**
Minder jonge moedertaalsprekers	Met nieuwkomers schakelen Friezen over op Nederlands	Jonge gezinnen naar de stad: kinderen leren Nederlands	Het accent van nieuwe sprekers verandert de uitspraak

Minsken dy’t bûten Fryslân berne binne, prate minder Frysk

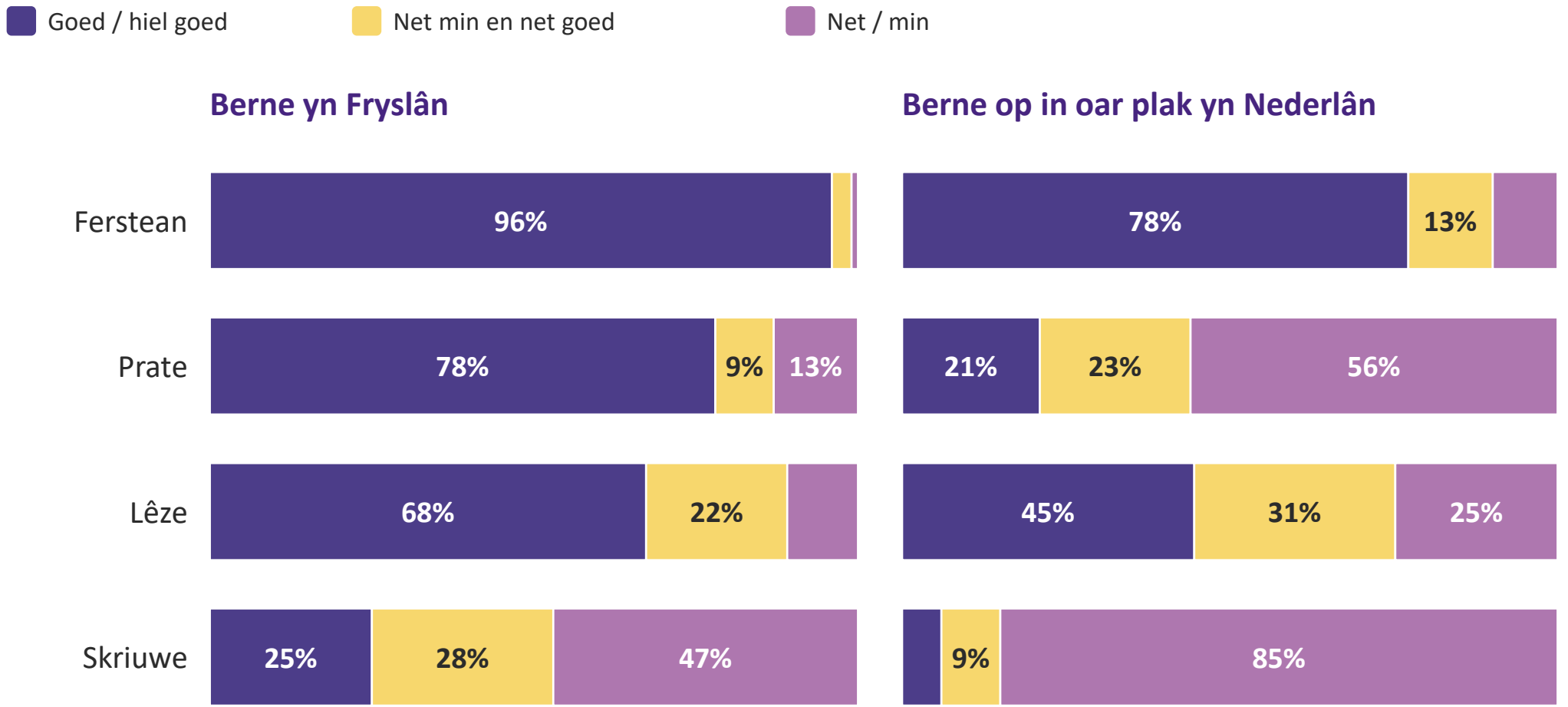

Taalvaardigheid naar geboorteplaats (Fryslân / elders in Nederland), 2025. Bron: Panel Fryslân, 2025.

Minder prosint is net minder sprekkers

Kataloanië, 2018–2023

+127.000

Aktive sprekkers fan it Katalaansk

Dochs gie it oandiel Katalaansktaligen omleech, troch de komst fan minsken mei in oare taal.

Fryslân: Frysk as thústaal

Neffens bertejierren

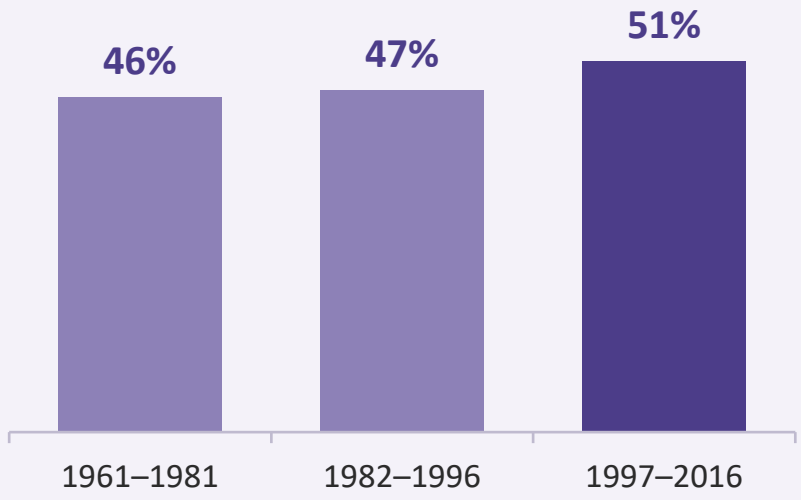

Migraasje ferleget it persintaazje hast fansels. Oft it Frysk tebekrint, hinget ôf fan trochjaan en taalkar.

Mar: by minder berten giet it oantal jonge sprekkers ek omleech, ek as it oandiel lyk bliuwt.

Bron: Catalonië: Enquesta d’usos lingüístics 2023. Fryslân: Buurke (2025), Rijksuniversiteit Groningen.

Sjogge we dat werom yn ús data?

Effekt 8: yn stêden wurdt mear Nederlânsk sprutsen as yn doarpen

Demografie | Nieuwkomers | **Gesin en wenplak** | Taalverandering

1

Vergrijzing

Op termijn minder moedertaalsprekers

3

Nieuwkomers

Nieuwkomers uit andere provincies spreken niet altijd Fries

5

Gemengde stellen

Met een partner van buiten vaker Nederlands

6

Leenwoorden

Meer Nederlandse en Engelse leenwoorden in het Fries

2

Minder geboorten

Minder jonge moedertaalsprekers

4

Overschakelen

Met nieuwkomers schakelen Friezen over op Nederlands

8

Stêd en doarp

Jonge gesinnen nei de stêd: bern leare Nederlânsk

7

Uitspraak

Het accent van nieuwe sprekers verandert de uitspraak

Doarp en stêd: lytse kearnen ferlieze ynwenners

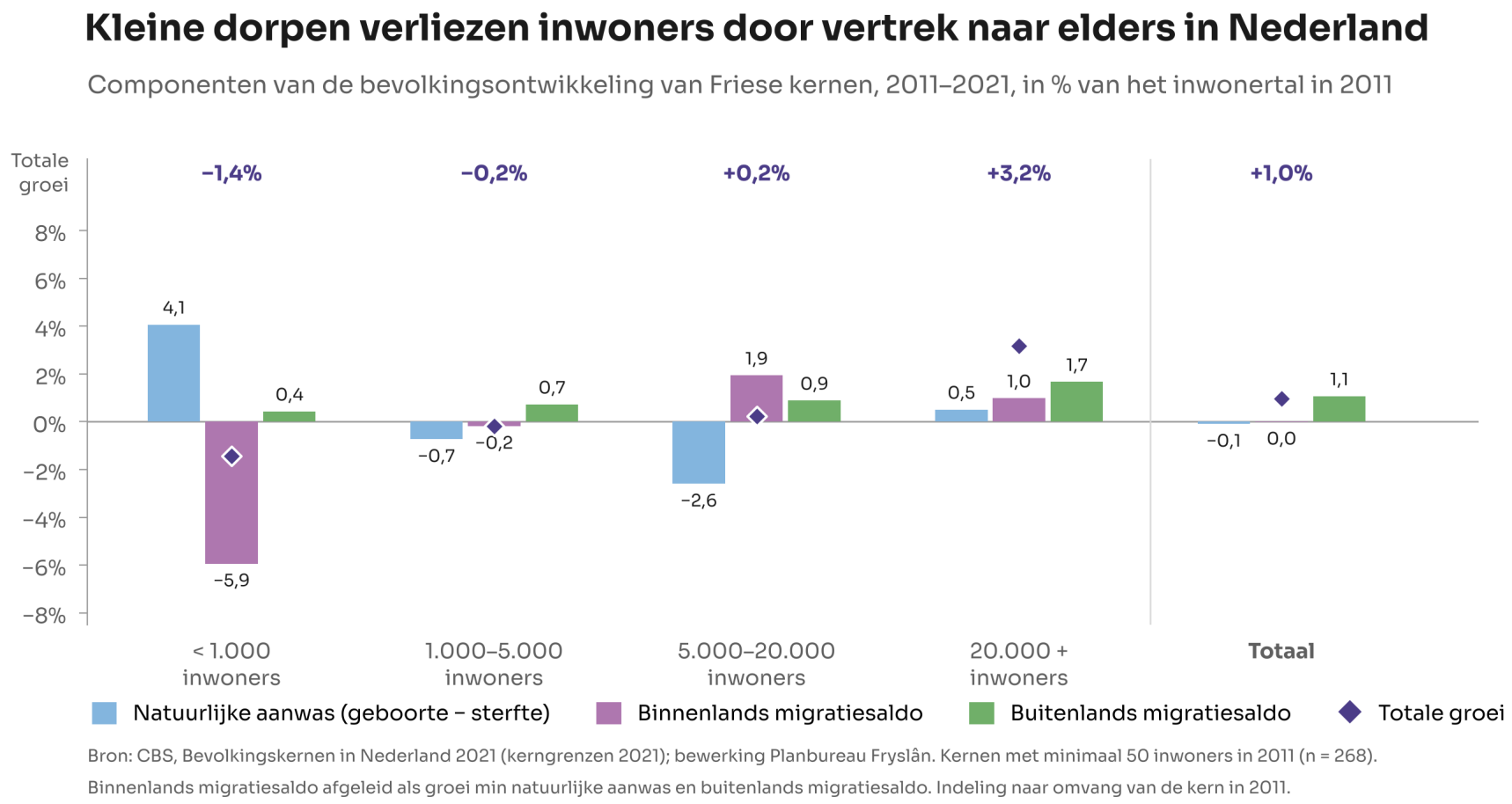

Bron: CBS, Bevolkingskernen in Nederland 2021 (kerngrenzen 2021); bewerking Planbureau Fryslân. Kernen met minimaal 50 inwoners in 2011 (n = 268).

Binnenlands migratiesaldo afgeleid als groei min natuurlijke aanwas en buitenlands migratiesaldo. Indeling naar omvang van de kern in 2011.

Grutte kearnen: minder goed Frysk sprutsen

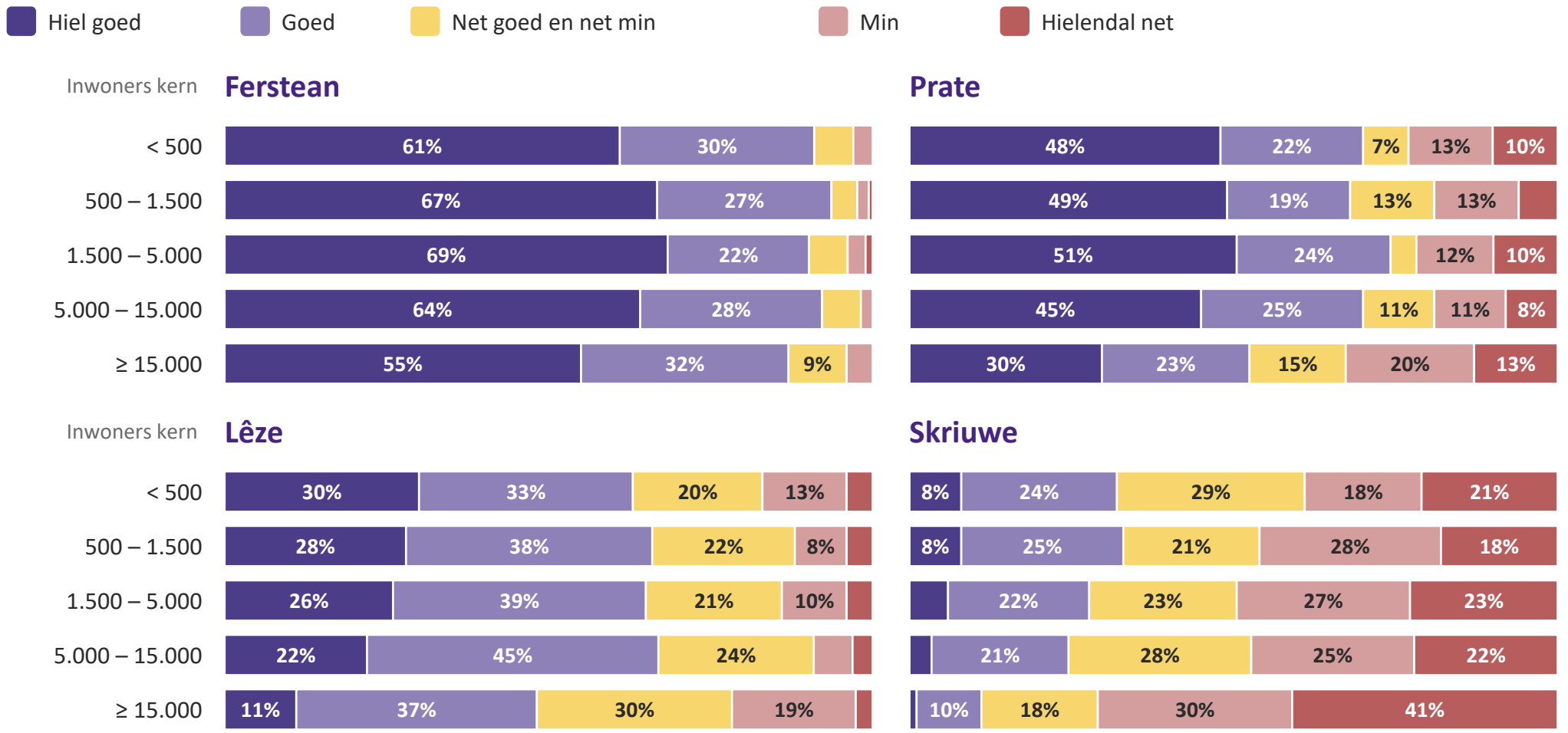

Vaardigheid in de Friese taal naar omvang van de woonkern, 2025. Bron: Panel Fryslân, 2025.

Sjogge we dat werom yn ús data?

Effekten 5 en 8: taal yn it gesin

Demografie	Nieuwkomers	Gesin en wenplak	Taalverandering
1 **Vergrijzing** Op termijn minder moedertaalsprekers	3 **Nieuwkomers** Nieuwkomers uit andere provincies spreken niet altijd Fries	5 **Mingde stellen** Mei in partner fan bûtenôf faker Nederlânsk	6 **Leenwoorden** Meer Nederlandse en Engelse leenwoorden in het Fries
2 **Minder geboorten** Minder jonge moedertaalsprekers	4 **Overschakelen** Met nieuwkomers schakelen Friezen over op Nederlands	8 **Stêd en doarp** Jjonge gesinnen nei de stêd: bern leare Nederlânsk	7 **Uitspraak** Het accent van nieuwe sprekers verandert de uitspraak

Alders prate faker Frysk as har bern

Alders tsjin bern

55% praat Frysk, gemiddeld

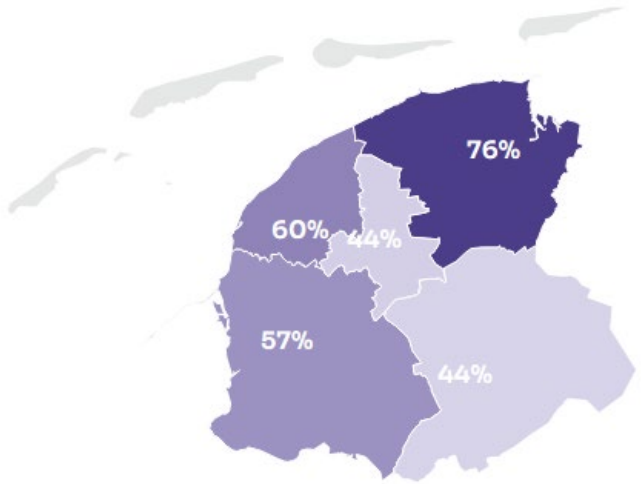

Bern tsjin âlders

46% praat Frysk, gemiddeld

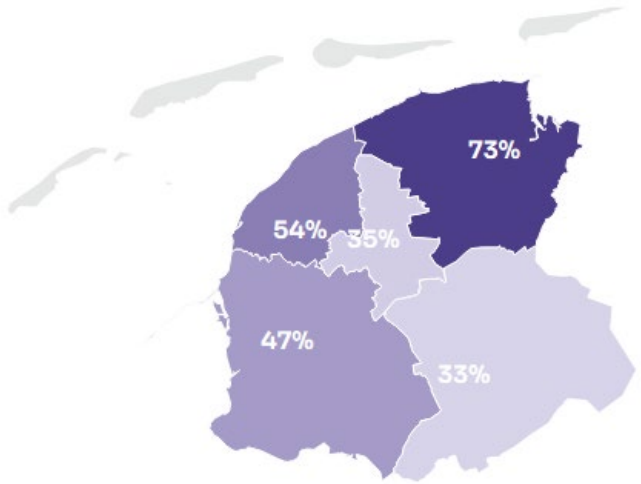

Per regio

Alders → bern

Noardeast	76% → **73%**
Noardwest	60% → **54%**
Súdwest	57% → **47%**
Midden	44% → **35%**
Súdeast	44% → **33%**

Het verschil is het kleinst in het noordoosten, waar het meeste Fries wordt gesproken.

Percentage inwoners dat Fries spreekt tegen de kinderen / door de kinderen in het Fries wordt aangesproken, 2025. Bron: Panel Fryslân, 2025.

Dy’t Frysk praat, krijt net altyd Frysk werom

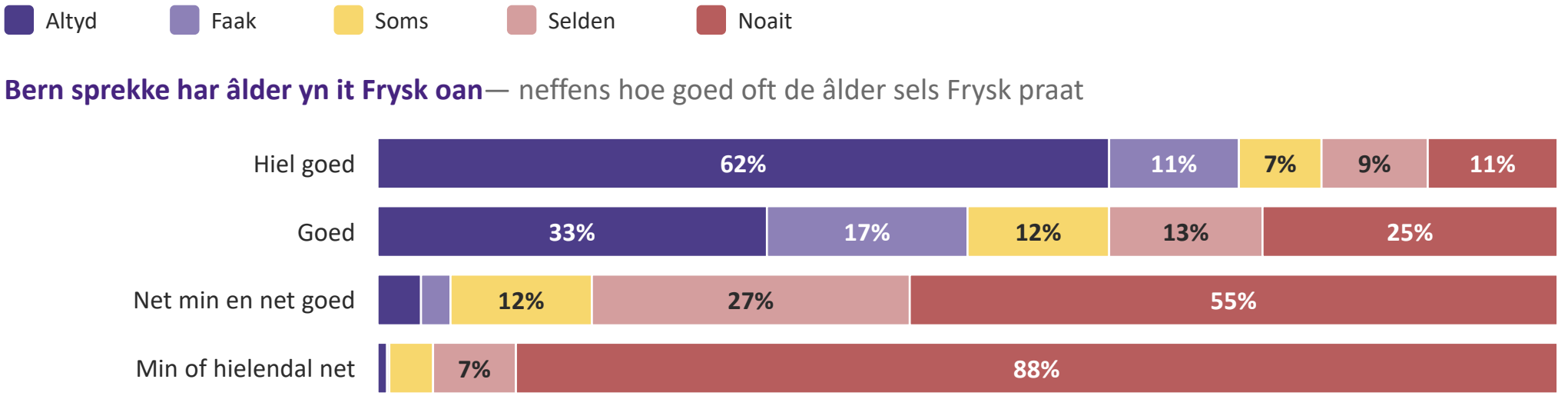

Hoe vaak inwoners van Fryslân door hun kinderen in het Fries worden aangesproken, 2025. Bron: Panel Fryslân, 2025.

Frysk mei de partner, Frysk mei de bern

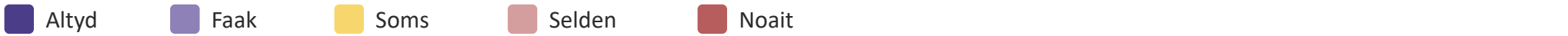

Alder praat Frysk tsjin de bern— neffens hoe faak oft de âlder Frysk praat mei de partner

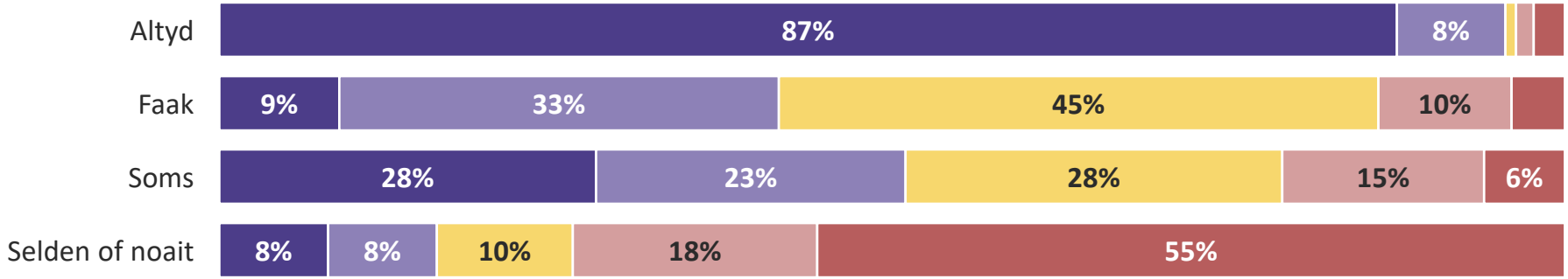

Bern sprekke har âlder yn it Frysk oan — neffens hoe faak oft de âlder Frysk praat mei de partner

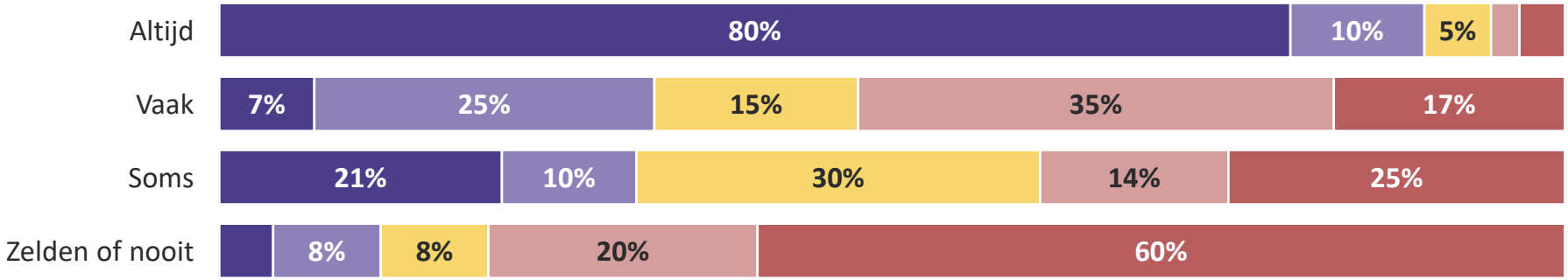

Taal tussen ouders en kinderen naar taal met de partner, inwoners van Fryslân, 2025. Bron: Panel Fryslân, 2025.

Sjogge we dat werom yn ús data?

Effekt 4: yn petear mei nijkommers skeakelje Friezen oer op Nederlânsk

Demografie | **Nijkommers** | Gezin en woonplaats | Taalverandering

1

Vergrijzing

Op termijn minder moedertaalsprekers

3

Nieuwkomers

Nieuwkomers uit andere provincies spreken niet altijd Fries

5

Gemengde stellen

Met een partner van buiten vaker Nederlands

6

Leenwoorden

Meer Nederlandse en Engelse leenwoorden in het Fries

2

Minder geboorten

Minder jonge moedertaalsprekers

4

Oerskeakelje

Mei nijkommers skeakelje Friezen oer op Nederlânsk

8

Stad en dorp

Jonge gezinnen naar de stad: kinderen leren Nederlands

7

Uitspraak

Het accent van nieuwe sprekers verandert de uitspraak

Jongeren begjinne (folle) minder faak yn it Frysk

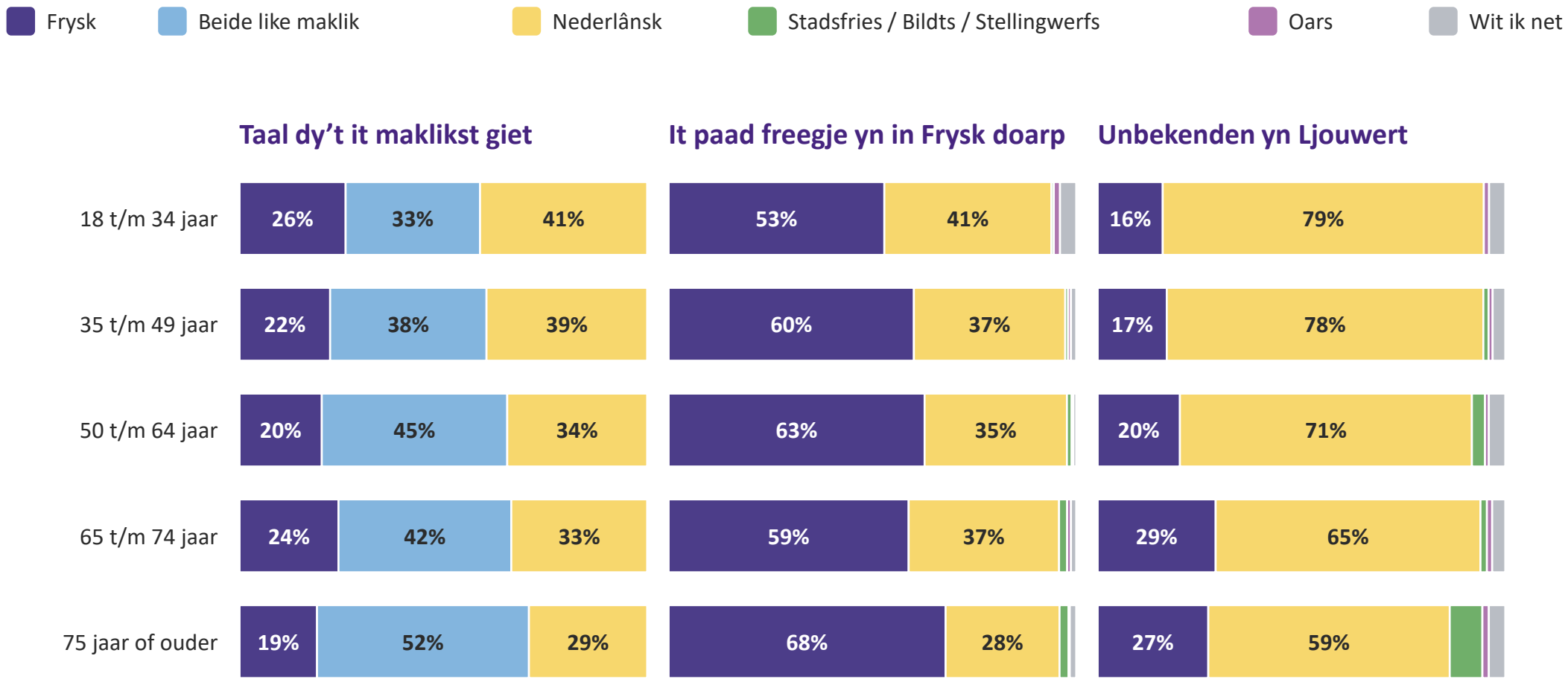

Taalkeuze naar leeftijd, inwoners van Fryslân, 2025. Bron: Panel Fryslân, 2025.

Diel 4

Hokker lessen lûke we foar de takomst?

Migraasje en taal yn Fryslân

Trije rûtes om by te stjoeren

Tichtheid

Wenje foar jonge gesinnen yn doarpen en weromkommen fan jonge Friezen. Wales wurket hjiroan mei it Arfor-programma.

Gesin

Stypje stellen dy't it Frysk trochjaan wolle. Yn mingde gesinnen is dat in kar, gjin fêst gegeven.

Petear

Bliuw Frysk praten mei nijkommers en nije sprekkers. Moedigje oan en ferbetterje net as dêr net om frege wurdt. Krekt by oankomst foarmje minsken har taalgewoanten.

"Migratie bepaalt hoefolle Friezen oft der binne. Ynwenners bepale oft nijkommers Frysk hearre."

Tank foar jo oandacht!

Fragen en suggestjes?

Planbureau Fryslân